ԺԱ. ՏԱՐԻ 3170 — (Ն. Տ.) 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1894 — 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1894 — 12 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1312 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره ولك غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	[illegible]		26
Ընթիր թուղթի վրայ [illegible]	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատ[illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան [illegible] այլ գրութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԾՈ՞Վ ԹԷ ԼԵՌ

Գ.

Առաջին երկու յօդուածներով խօսեցանք ծովային եւ լեռնային օդի յատկութիւններուն վրայ. ջանացինք միանգամայն, ընդհանուր կերպով, ցուցնել այդ երկու տարբեր կլիմաներու մարդկային կազմութեան վրայ ունեցած ազդեցութիւնը: Ներկայ յօդուածով պիտի գծենք քանի մը պարզ և որոշ օրէնքներ, անոնց մէջ ընտրութիւն մը դիւրացնելու նպատակով:

Ամենէն առաջ ներուի մեզ դիտողութիւն մը ընել՝ ամեն հիւանդ անխտիր ծովեզերք ղրկելու սովորութեան դէմ: Հասարակ ժողովուրդը բան մը գիտէ, որ կրնայ ճշմարիտ ըլլալ այս կամ այն մասնաւոր պարագային համար. Ծովեզերք երթալը օգտակար է, կ'ըսէ բժիշկը, այս ինչ մասնաւոր հիւանդութեան համար, և հասարակ ժողովուրդը իրեն համար կը գծէ լայնկեկ սահման մը թէ ծովին օդը օգտակար է ամեն կարգի հիւանդութիւններու համար: Ասկէ մեծ սխալ չի կրնար ըլլալ: Այս ինչ կամ այն ինչ տեղը հիւանդ մը ղրկուած ատենը, հարցնելու է բժիշկին, ինչպէս կը հարցուի թէ ինչ դեղ առնելու է: Եւ բժիշկ մը որ սովորութիւն ունի ամեն հիւանդ անխտիր ծովեզերք ղրկել՝ բացարձակապէս կը մեղանչէ գիտութեան դէմ: Բրոֆէսօրներէս մէկը այս նիւթին վրայ խօսած ատենը կատակաբանութեամբ կըսէր. «անխտիր ծովեզերքը յանձնարարեցէք ձեր բոլոր հիւանդներուն, որոնք անյոյս վիճակ ունին, ան ատեն կ'աղատիք անոնցմէ, և... կը յաջողիք»:

Կարեւոր է հասկնալ թէ որ տեսակ հիւանդները ո՛չ ծով կամ ծովեզերք երթալու են և ո՛չ ալ լեռնային բնակութիւն մը ընտրելու են, կամ թէ, ըսենք, որո՞նց չի գար ծովի և լեռի օդը:

Ընդհանուր ձեւի մը տակ կրնանք ըսել թէ՝ տենդէ կամ ծանր կարճատեւ հիւանդութենէ մը նոր ազատած բոլոր հիւանդներուն համար անյարմար է ծովի կամ լեռի կլիման: Աւասիկ թէ ինչու: Ջերմ մը կամ սաստիկ բորբոքում մը՝ առաջ կը բերէ ընդհանուր տկարութիւն, անզօրութիւն: Եւ մարմնին ամեն անդամներն, ամեն գործարաններն աւելի կամ պակաս իրենց որոշ բաժինն ունին այս ընդհանուր անզօրութեան մէջ. և անկարող են լաւ գործել առանց չափազանց յոգնութեան և սպառումի: Օրինակի համար, եթէ մարսողութեան գործարանները զօրացնելէ առաջ՝ հիւանդին սեղանը վրայ բերուի՝ կ'ունենայ մակոտ, դողդղացող վիճակ մը. ուրիշ խօսքով, հիւանդին վիճակը լաւցնել ջանացած ատեննիս կ'աւշացնենք բարւոքումը:

Ծովին և լեռին օդը հաւասարապէս չափազանց գրգռիչ է այդ կարգի հիւանդներու համար: Ծովին կամ լեռին օդը կանխահաս գործունէութիւն մը առաջ կը բերէ հիւանդին կազմութեան մէջ, որ ինքզինքը զօրացնելու համար պէտք ունի միայն բացարձակ հանգիստի: «Համբերութիւն չունեցողները շատ խեղճ են» խօսքը կատարելապէս ճշմարիտ է այս պարագային տակ. բնութիւնը կը խնդայ մեր պզտիկ մտահոգութիւններուն վրայ, և ինք կը գործէ յուշիկ յուշիկ: Ծանր, կարճ հիւանդութենէ մը ելլողին համար ամենէն աղէկ դեղն է գիւղը կամ քաղաքը, որ ծովի մօտ չէ. կամ, ըսենք, մեր գիտցած ներսի գիւղերէն մէկուն պէս տեղ մը: Հոն հիւանդը կրնայ կատարելապէս պաշտպանուիլ պաղ հովերէն և «լուսցուիլ արեւին մէջ կամ նիրհել շուքին մէջ». այդ է ամենէն ապահով տեղը հիւանդին համար, կամաց կամաց, բայց ապահովապէս վերստանալու իր առողջութիւնը: Իր առաջուան ոյժերը գտնելէ վերջ հարկաւ միեւնոյն հիւանդը օգտակարապէս կրնայ ղրկուիլ ծովեզերեայ տեղ մը:

Ընդհանուր կերպով կրնանք ըսել թէ բարձր, լեռնային տեղերու վրայ առողջութիւն փնտռողներն յարմար ըլլալու են միայնին գործունէութեան: Միանոյնքին տկար և ընդհանրապէս անզօր անձեր, որոնք կ'ուզեն գրեթէ հանգստութիւն, անյարմար են լեռնային կլիմայի: Աս կլիման շատ զօրաւոր, շատ գրգռիչ կուգայ իրենց: Կան մարդիկ, որոնց միայն գործունէութիւնն իրենց միայն կարողութենէն աւելի է. ատանկներուն համար ամենէն օգտակարն է ծովային կլիման, մանաւանդ երբ փղձկապէս ալ տկար են:

Կան ուրիշներ, որոնք ունին զօրաւոր կազմուածք. և միանակսին գործունէութեան թագուն զօրութիւն, բայց մաշած են միայն աշխատութեամբ, ծանր հոգերով եւայլն, կամ եղած են մելամաղձոտ. ատոնք տիպար օրինակներ են լեռին համար: Հոն առիթներ պիտի գտնեն իրենց զօրեղ միանոյնքները գործածելու. պիտի կրնան հանգարտօրէն վայելել լեռին լռութիւնն և բոլոր սիրուն աչք հրապուրող տեսարաններն, հեռու մարդերու բազմութենէն:

Պէտք է յիշել թէ միեւնոյն անձը տարբեր ժամանակի և տարբեր պարագաներու տակ կրնայ սխալապէս ներգործուիլ ծովի և լեռի օդէն: Մէկը որ, իբրեւ հետեւանք ծանր աշխատութեան, ստացած է դիւրագրգիռ ջղային բնութիւն մը, մեծապէս պիտի օգտուի լեռի օդէն. մինչդեռ հին, երկարատեւ հիւանդութենէ մը, և մանաւանդ վիրաբուժական սխալէ մը կամ գործողութենէ նոր ազատած մէկը ամեն կերպով պիտի օգտուի ծովի օդէն. քանզի այս պարագային մէջ պէտք կայ մարմնի հիւսուածքին արագ փոփոխութեանը:

Ծովին օդը՝ լեռի օդէն աղէկ կուգայ ամեն անոնց համար, որոնք չեն կրնար դիմանալ կլիմայական յանկարծական և մեծ փոփոխութիւններու, ինչ որ ընդհանրապէս ճշմարիտ է երկար ատեն հիւանդ պառկողներուն համար:

Լեռին օդը, սովորաբար, այնքան աղէկ և յարմար չէ տարիքնին առած մարդոց համար: Լեռն ատանկներուն համար փորձութիւն և գրգիռ կ'ըլլայ քիչ մը շատ գործածել իրենց մաշած միանոյնքները: Կեանքի այդ վիճակին հասած մարդոյ նշանաբանը ըլլալու է «կամաց կամաց», գաղիական առածին համեմատ թէ, Qui va doucement, va loin.

Տօքթ. Նիօ, անգղիացի նշանաւոր բժիշկը, իր անձնական փորձառութեններ և դիտողութիւններէն ներշնչուած սքանչելի յօդուածի մը մէջ մանրամասնօրէն յիշատակած է թէ եւրոպական ո՛ր լեռին օդը միւսէն աղէկ է. և կամ ո՛ր ծովեզերեայ քաղաքը ընտրելու է օդափոխութեան համար: Արդէն իր կարծիքներուն մէկ մասը յիշած ենք մեր յօդուածներուն այս շարքին մէջ. բայց կարծելով թէ մեր ընթերցողներուն համար շատ օգտակար չի կրնար ըլլալ գիտնալ միայն հարիւրաւոր և հազարաւոր մղոններ հեռու լեռներու կամ ծովափներու մանրամասնութիւնները քանի մը խօսք միայն աւելցնենք, բուն իսկ մեզի համար գործադրելի ձեւի տակ:

Մայրաքաղաքէն սկսելով, կրնանք դիտել տալ թէ օդափոխութեան ամենէն աւելի պէտք ունի Պոլսեցին: Պոլսի բազմաթիւ թաղերը և ժողովուրդին անընդհատ վազվռտուքը գոյութիւն չունին գաւառներուն մէջ: Գաւառացին ինչ վիճակի մէջ ալ ըլլայ, վերջապէս, կլիմայական տեսակէտով նախանձելի վիճակ մը ունի, աւելի մաքուր օդ կը ծծէ, և կամ ըսենք, այդպէս ըսելու անհամեմատ դիւրութիւններ ունի: Մինչդեռ Պոլսեցին, ինքզինքը գտնելու, մարմինը կազդուրելու համար օդափոխութեան պէտք ունի: Բոլոր մեծ քաղաքներու համար ճշմարիտ է ասիկա. հոգ չէ թէ ինչքան առատութեամբ գործածուի հականեխականները՝ բազմամարդութիւն կ'ենթադրէ օդի ապականութիւն: Ասոր համար չէ որ ամենէն անմաքուր գիւղն իսկ շատ մը մաքուր քաղաքներէ աւելի առողջարար օդ ունի: Բնութեան տնտեսագիտութիւնն է ասիկա:

Օդափոխութեան վրայ խօսելով չի կարծուի որ առաջին «ճեմլրնթացը»ով Զուիցերիա երթալ պէտք է ըսել կ'ուզեմ: Շատ աղէկ, եթէ փափաքող որ ձգանց գտնէ քսակուն մէջ: Բայց գիտցէք թէ առանց մինչեւ Զուիցերիա երթալու ալ կարելի է վայելել օդափոխութեան օգուտները, ծովի և լեռի հաճոյքները:

Առանց շատ հեռանալու Պոլսէն, գրօսաշրջիկը պիտի գտնէ անթիւ անհամար գեղեցիկ տեղեր: Զմյռնիան չի յիշեմ. ան շատ մօտ է: Պարտիզակ գիւղը ասիկայ, ուր երթալը այնքան դիւրացած է հիմա, շոգենաւի և շոգեկառքի կրկին ճամբաներով, տարին քանի՛ այցելու կը տեսնէ Պոլսէն, կամ շրջականներէն. գուշակնին աւելորդ է, քանի որ վստահ եմ թէ խիստ աննշան է առանց թիւը: Ամերիկացի միսիոնարները միայն Պարտիզակի համն առած են. անոնք շատ անգամ կ'երթան հոն, օդափոխութեան համար: Առողջարար կլիմայ, սքանչելի գիւղ ունի Նիկոմիդիոյ ծոցին վրայ նայող այդ գիւղաքաղաքը, որուն օդն և ջուրը նոյնքան հռչակ հանած ըլլալու էին որքան իր պտուղներն:

Աւելին կայ սակայն. մինչեւ իսկ առանց Պարտիզակ երթալու կարելի է մեր քովը գտնուած պարտէզներէն օգտուիլ, մեր տուներուն առջեւ տարածուող ծովափէն կենդանութիւն առնել: Միայն թէ առողջ մարդն ալ զգալու է թէ ամեն ատեն պէտք ունի մաքուր օդի և մարզանքի. և եթէ անկարելի է շաբաթներով ուրիշ տեղ մը օդափոխութեան երթալ՝ ամեն մարդու համար բացարձակապէս կարելի է իր գտնուած տեղին պարտէզներուն, արտերուն եւ դաշտերուն մէջ օդափոխութեան ելլել:

ՏՈՔԹ. Յ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՔՈՊԷԻ

ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

Ֆրանսուա Քօբէի Սէվէռօ Թօռէլլ թատերախաղը, որ 1883ին առաջին անգամ ներկայացուած էր Օտէօն թատրոնին մէջ, ի Բարիզ, այս օրերս վերըստին կը ներկայացուի: Այս առթիւ, բանաստեղծը՝ գրական հանդէսի մը մէջ հրատարակած է իր սկզբնաւորութեան յիշատակները որոնք տխրժով կրնան կարդացուիլ.

Քսանըհի՛նգ տարի: Ահա քսանըհինգ տարի եղաւ յարմէ հետէ առաջին թատրախաղս ներկայացուեցաւ Օտէոնի մէջ, և յաջողեցայ ձեւ, երբ հոն ներկայացուի իմ անփոյթ մէկ թատերգութիւնս, մեր արծաթեայ ամուսնութիւնը պիտի տօնենք, ես և հին թատրոնը: Անցեալ գիշեր, ներքանցքներուն մէջ գեղեցկած ատենս՝ հին ազգականերով խօսեցայ թատերագրդի մը եռանդ տեսայ Բառաոնի ծանուցումը. 1869 յունուար 14 թուականով: Սիրտս բաբախում մը ունեցայ, և հազար յիշատակներ լեցուեցան միտքիս մէջ:

Այն երջանիկ օրուան առջի օրը պատերազմական պաշտօնատան մէջ փոքր պաշտօնեայ մըն էի, շատ աղքատ, ընտանեօք ապրելով, իրաքանչիւր ամսավերջի մօտիկ տառնելով մայրիկիս ու քրոջս կը յիշեմ որ այն ատենը իմ անձնական շատ փոքր պէտքէս քառասուն սուի բայց մը կը ցուցնէր միշտ ի զուր խնայողութիւններ կ'ընէի, հանճարեղ փոփոխութիւններ կը կատարէի, լուսցքի ծախքէն հինգ ֆրանք կ'առնէի և ոտնամանի ծախքին վրայ կ'աւելցնէի, որպիսիքը նոյնն էր, Միշտ քառասուն սու պակաս կուգար:

Եւ քսանըմէկ տարու էի, ու Լիւքսանպուրի մօտ բնակելով, հոգի կուտայի մեծ թաղը աշխարհագրի վայելքն մը որ, հիմակ շատ կը վախնամ թէ, ինչնահաճակ զգացում մը չունէի իմ մասիս, և որուն ամեն շաբթու քնթերգ մը և ծագկեփունջ մը կը ղրկէի: Ոտանաւորները բան մը չէին արժեր ինծի. բայց վարդերու կամ մանիշակներու փո՞նջը: Ասոր ուրացն երեսուն սու էր, — սակարկելով Սէն-Սիւլբիս հրապարակէն, — տարը սու ալ յանձնակատարին համար: Ծիշդ այն գումարը որ կը պակսէր:

Հաւասարակշռելու համար այս ողորմելի պիւտճէն, ու անհաստատիմ աղջիկն ալ ծաղկեփնջերու համար, ապահովութեան հրապարակներ կատարեցի: Մանաւանդ ամառուան մէջերը ձմրան այլանդակ տափատ մը հագայ ու տուսկամ կը պատճառէր ինծի, բայց որ — չխօսին ըսելով — անմաշելի էր:

Եթէ, իբրեւ սոսկական մարդ, անարժան էի, իբրեւ բանաստեղծ՝ փառք չունէի: Արդէն իսկ երկու հաւաքածոներ հրատարակած էի: Բայց իմ ոտանաւորներս մէկ քանի վարպետներու կամ գրական բարեկամներու միայն հաւանութեանը արժանացած էր տակաւին:

Գրեթէ մի՛ ցաւիք վրաս: Ըլլալ երիտասարդ, սիրահար, ոտանաւորներով ու երգերով գլուխս լեցուն: Աւելի ըղձալի վիճակ չեմ գիտեր: Եւ յետոյ բնաւ փառասիրութիւն չունէի: Սակայն, քառասուն սուի պակասը միշտ անտանելի բան էր:

Վերջապէս Բառաոնը գրեցի: Մոնմարթրի մօտ տան մը մէջ գրեցի ուր կը բնակէի խիճններուս հետ: Օ՛հ, ինչ պզտիկ էր սենեակս, —պէպէկի սենեակ մը ուր պատուհան մը բանալու էր ռըմէնկօցի մը թեւէն հագնելու համար, — մինակ երբ այդ պատուհանը բացուէր, մեծ ծառ մը, շէքեղ աքասիա մը երեւան կ'ելլէր՝ հարիւրաւոր թռչուններով լի: Արեւամուտին, երբ իրենց «երեկոյեան աղօթքը» կը գրուցէին, ինչ զուարթ խմբերգութիւն, ինչ խօս հրաժշտութիւն:

Սեպտեմբերի պայծառ ու զովագին առտուներ, նորածագ արեւէն ոսկեգունուած ու թեւերս տարածուածներէ ցոլացուած այս կոնանչութիւնը ունենալով առջիս, գրեցի իմ թատերական բանաստեղծութիւնս: Քանի մը ամիս հարք, անհաւատալի կերպով նպաստաւոր մրցման մը հետեւանօք, հակիրճ թատերգութիւնը կը ներկայացուէր երկու անման դերասաններու կողմէ. և ամեն բան փոխուած էր կեանքիս մէջ: Որքան ալ փայլուն ըլլար, սկզբնաւորութիւն մըն էր անշուշտ: Բայց արդէն կրնայի առանց սակարկելու ծաղկափունջս բնակարանին իմ սիրուհիիս որ—եթէ չեք գայթակղիր—հիմակ պայծառաչուի թոռնիկ մըն էր:

Ահա թէ ինչո՞ւ այնքան կը սիրեմ Օտէօնը և ինչո՞ւ ամենեւին չեմ անգիր դերասաններուն գտնէն առանց զգալու երախտագէտ յուզում մը:

Մնաց որ, չէնքին մէջ մանելէս առաջ իսկ, արդէն ինծի սիրելի էր: Գիրքերը հոն կը ծախէին գիս, նոր գիրքերը, աննոնք որ չէին «հաշտուեր»... Սէնթ-Ժըրնըվիէվ մատենադարանին երկրեան նուսաներուն:

Շնորհալիս, հիւրասէր մէկ սովորութիւն էր Օտէօնի գրավաճառներուն, որք թոյլ կուտան անցորդին բանալ հատորներն ու աչքէ անցընել անկոտմ թերթերը: Բոլոր խեղճ ու եռանդոտ բարեգիտներն ինծի պէս նոյն յիշատակները ունին հոս: Օտէօնեան սրահներուն տակ քիչ շատ հիւսուած են իրենց ժամանակին մտաւորական շարժումին, կտոր կտոր ծանօթացած են ժամանակակից բոլոր հրատարակութիւններուն:

Դժբախտաբար, գոհացումը կատարեալ չէ: Դեռ կը յիշեմ գրգռուած բաղձանքի, մէկէն ի մէկ ընդհատուած հետաքրքրութեան փայլիկանը երբ չկտրուած թերթիկներուն կը հասնէի:

Զգայութիւնը գրեթէ նոյնն ըլլալու է ստորին դասակարգի խեղճ աղջիկներուն համար որք, մեծերին պարտէզներէն մը դուռը, մտիկ կ'ընեն հեռաւոր ջութակները և կը տեսնեն դիմակաւորներուն ներս մտնելը: Մասնաւոր ցուցափեղկին մէջ, իմ առաջին երիտասարդութեանս տարիներուն, գրականութիւնն այսպէս միաց իմ առջեւս ոչ թէ բաց, այլ միայն կիսաբուռ:

Հոգ չէ, անոնք քաղցր էին ինծի, Օտէօնի չուրջը իմ ընթերցումի կայանքներս: Այն ատեն ունէի սքանչանալու կարողութիւնը իր բովանդակ անարատութեամբը: Երջանիկ տղայ՝ դեռ չունէի ճաշակ, ոչ ալ քննադատական զգայութիւն: Կտոր կտոր ձեռք ձգուած այդ բանաստեղծութիւններն ու արձակ գրութիւնները բոլորն ալ գեղեցիկ կ'երեւային ինծի միմիայն որովհետեւ տպուած էին, տպագրական գիրերու մոգութեանէն: Մեծակերտ չէնքին գրական կամարներուն տակ ապրեցայ կեանքիս էն բարեբաստիկ մէկ քանի ժամերը:

Դեռ այսօր, խորհրդաւոր հակումը շատ անգամ կը տանի գիս դէպ ի թատրոնին ուր մտած են գրեթէ բոլոր թատերգական պայքարներս, դէպ ի բացօթեայ մատենադարանները, ուր իմ քսանամեակի ռնգունքներս այնքան անյագութեամբ կը շնչէին թարմ տպագրութեան հոտը: Եւ կը պատահի երբեմն որ Ֆլամարիոնի խանութին առջեւ քով քովի գտնուիմ մտախոհ երիտասարդի մը հետ, որուն դէմքին հրակուտիներէ ճերմկցած է, աչքերը կը փայլին. բանաստեղծ մը կը գուշակեմ անոր վրայ, և իմ մաղթանքներս կ'ընեմ անոր:

Երանի թէ, իմ տժգոյն ընկերս, քու սիրտիդ ու քու միտքիդ մէջ նոր ներշնչում մը գտնէիր, որ քուկդ ըլլար, եւ միշ երգէիր երգ մը քիչ մը տարբեր բոլոր անոնցմէ որք կը գտնուին այդ թղթատած գիրքերուդ մէջ: Եւ եթէ աշարկու բաղձանքն ունիս քու բանաստեղծութիւնդ դերասաններու շուրթերով հաղորդել հասարակութեան, երանի թէ արագ և աղէկ ընդունելութիւն գտնայիր այս Օտէօնին մէջ, սկսնակներու այս հին թատրոնին մէջ որուն չուրջը կը դառնայ հիմակ քու թափառականութիւնդ: Այն ատեն կը մաղթեմ քեզ, իմ սիրուն բանաստեղծս, անձկութեան ու յաղթանակի գիշեր մը. նախ մարելիք նրբանցքին մէջ, և հոգեվարի սարսուռը, երբ վարագոյրը կը բարձրանայ հանդիսական մրմունջով մը. բայց, անմիջապէս յետոյ, վարձատրութիւնը, հեշտապարգեւ հակապատկերը, բովանդակ էութեան փթթումը որպէս ուրախութեան անձրեւի մը տակ, երբ հոն, վարը, սրբանին մէջ թնդայ տարափի աղմուկը, ծափահարութիւններու մրրիկը:

Սոսկալի յուզումներ են ատոնք: Բայց ես կը ճանչնամ քեզ, խեղճ տղայ, գոր գրական փառքի երազ մը կ'ոգեւորէ: Եթէ երբեք չպիտի զգաս զանոնք, չպիտի հաւտաս որ ապրած ես:

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (89)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՏԺԳՈՅՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԷՆԻՑԵԼԹԻ ՀՈՐԸ

Բնաւ աւելցման հետք, բնաւ նշան մը այդ նամակին բաժններէն:

—Չարագործնե՛ր, հո՛ս: Ինչ ընելու համար: Անշուշտ մեքենաս գողնալու չեն եկած:

Բայց նամակը գողութեան վրայ չէր խօսեր. ակնարկութիւններ ընել կ'երեւար դիտումներու վրայ զորս անմիջապէս մտաբերելով ծերուկն Քօֆման, խոշոր քրտինք մը վազեց ճակտէն:

«Գուցէ գէշ դիտաւորութիւններ ունէին, կ'ըսէր նամակը... Զգուշացէ՛ք»:

—Ոչ, ոչ, ճշմարիտ չէ... քիթիս խընդալ ուզեր են պարզապէս... վասնզի եթէ իրաւ ըլլար, ա՛հ, տէր Աստուած, եթէ իրաւ ըլլար, այնքան հրէշային բան կ'ըլլար... այնքան... այնքան որ ատիկա ընողը արժանի էր ողջ ողջ այրուելու կամ ոտքէն մինչեւ գլուխը մորթազերծուելու, կամ կտոր կտոր ըլլալու...

Եւ մարդուկը սկսած էր դողդղալ:

Լոյսը հետզհետէ կը չատնայ: Կեցող մառախուղները կը ցրուին: Օդը կը պայծառանայ:

Քօֆման կը մարէ լամպարը:

Ա՛լ պէտք չունի անոր պայծառապէս որոշելու համար իր չուրջն եղած ամենափոքր բաները:

Ցանկարծ սալայատակին աղիւսներուն վրայ փայլուն բան մը իր ուշը կը գրաւէ:

Կը ծռի, կը ծնրադրէ... բարակ փոշի մը կը ժողվէ ուր նորածագ լոյսը շողուն պզպզատի կայծեր կը դնէ:

—Խարտո՛ւք:

Պարանին կը նայի:

Եւ սոսկումի աղաղակով մը կ'ելլայ կը կայնի:

Պարանը կտրել փորձած են:

Եւ իրաւ էր: Անթօնիօ երկաթօրէն, համբերութեամբ աղացած էր երկաթէ թելերը, տակէն, քովերէն, անշուշտ գիտնալով որ մէկ պակասութիւն մը կրնար աղէտ մը առաջ բերել:

Ամեն օր կը քննէին պարանը, բայց Անթօնիօ յոյսը դրած էր դիպուածական զանցառութեան մը, անուշադրութեան մը վրայ:

Քօֆման մեքենային քով վազեց:

Անոր վրայ ալ գուցէ գտնուէր չարագործներուն արարքը:

Եւ արդարեւ յղկուն պղպզատին վրայ սկրղուքներ կ'երեւան, ամենէն փափուկ մասերը խորտակելու ջանք ըրած են. փոխադրութեան փոկին մօտէն գամ մը հանուած է:

Մեքենան, շոգիէն չարժման դրուելով, անշուշտ պիտի ջախջախուէր անդիմադրելի զօրութեամբ մը, փշուր փշուր պիտի ըլլար և ինչ պիտի պատահէր եթէ արիւծը տեղի ունենար այն պահուն ուր վանդակը հորն իջնալով մարդեր տանէր հանքին ներքնակողմը:

Զարհուրելի բան էր... Քօֆման, մեռեալ գոյն, սոսկալի պատասխանատուութեան սոսկումին մէջ, ճակատը կը սրբէր:

Եւ, խելայեղօրէն կը կրկնէր միայն.

—Օ՛հ, թշուառականները, թշուառականները, անոնք որ ըրին այս բանը.

Վայրկեանները կ'անցնէին: Այն ժամն էր ուր բանւորները հանք կը խմբուէին: Բազմութեամբ կուգային, կանթեղարանը կ'երթային, կ'առնէին իրենց թուագրեալ լամբարը, յետոյ հորը կուգուէին:

Այն ատեն, Քօֆման, խելայեղ, ամեն բան յայտնեց փոխ-վարդապետներուն:

Այնքան դժուարաւ կը խօսէր որ կարծես լեզուն բռնուած էր:

Նամակը կը ցուցնէր, պարանին տակ սփռուած խարտուքը կը ցուցնէր, պաբանը կը ցուցնէր ուր այնքան յայտնի կ'երեւային եղեռնական ձեռքի մը ճիգերը, մեքենան կը ցուցնէր, ամեն բան կը հասկցնէր:

Բանւորներու կարգերուն մէջ որք ականջ կը դնէին, որք կը մօտենային, կը հարցուփորձէին և կը հասկնային, լուրը կը պայթէր չանթահարիչ:

Եւ զայրոյթի ալիք մը կը յուզէր զանոնք:

Որո՞ւ դէմ ուղղուած էր այս ոճիրը եթէ ոչ իրենց: Մեքենային բեկորները աւեր պիտի սփռէին շատ ընտանիքներու մէջ: Եւ վանդակն իջնելու պահուն ինչ մահեր պիտի պատճառէր, հակառակ անկարգելին:

—Սոսկալի՛ բան է, կը մրմռային:

Եւ ամենէն ծերերը կը յաւելուին.

—Շատ տարիներ կայ կ'աշխատինք հանքերուն մէջ և երբեք չենք լսած ատանկ ոճիր մը:

Հանքագործ վարպետ մը Բասթէլպուք կը վազէ:

Իմացնելու է Պարթոլիին և Ֆիլիբին:

Դպեակին մէջ դեռ ամեն մարդ կը քնանայ:

Ամեն մարդ, բացի Անթօնիօէն որուն քունը լի էր մղձաւանջներով և որ, երկար ատենէ ի վեր ելած, մտիկ կ'ընէ, ուշադիր, սպասելով:

Բայց Տիանէն ալ որ, մարելիքն անցնելով, զարհուրած կը մտածէ թէ ինչ որ պարտաւոր էր ընել ըրա՞ծ էր և թէ դիպուածը, իր չենքերուն մէջ մտնելով՝ նորէն առաջ չպիտի բերէր աղէտը:

Պատուհանին մօտ, վարանօրներուն ետին, արշալոյսին, կը դիտէ դպեակին մէջ անցածը:

Մարդիկ կը վազեն զարհուրազին, փանդակաղնէն կ'անցնին, Բասթէլպուք վազելով, Պարթոլին ու Ֆիլիբը կը կանչեն բարձրաձայն. հոն հասած է հանքագործ վարպետը՝ ճամբուն վրայ գործաւորներ ժողվելով հետը, որք լուրն առած էին:

Պարթոլի կը լսէ աղմուկը:

Դժբախտութեան մը նախազգացումն ունի:

Կ'ելլէ աճապարանքով և վար կ'իջնայ:

Վարը կը գտնէ Ֆիլիբը որ եղելութիւնը կ'իմացնէ հօրը:

Այն ատեն էկկրէէթ կ'ուղղուին սաստիկ յուզուած: Մեքենան ու պարանը պիտի նորոգուին, այո. բայց երեւան հանելու է եղեռնական ձեռքն որ աղէտը պատրաստեց, վասնզի եթէ չէնքերուն մէջ գիշերանց մտնող թշուառականը չձերբակալուի, չպատժուի, ո՛վ գիտէ թէ չպիտի երազէ նոր փորձ մը, ո՛վ գիտէ թէ չպիտի յաջողի խաբել ամենէն արթուն հսկողութիւնը:

Հոս էր վտանգը:

Երբ Պարթոլի և Ֆիլիբ կը հասնին փոսին չուրջը, բոլոր բանւորներն հաւաքուելով կը վիճաբանին, բոցաշէմ, վառ աչքերով:

Եթէ չարագործն յանկարծ ճանչցուէր, եթէ անոնց մէջ գտնուէր, կամ իրենց ձեռքն յանձնուէր, վա՜յ իրեն...

Արդարեւ չպիտի սպասէին որ արդարութիւնը իր վճիռն արձկէր:

Տեղւոյն վրայ պիտի պատժէին զայն:

Երբ հայր ու որդի կը մօտենան, բանւորները կը լռեն:

Ամենքն ալ կը բարեւեն յարգանօք: Այդ վայրկենին համերաշխ կը զգան իրենք զիրենք, վասնզի անոնց դէմ ուղղուած ոճիրը տնօրէնութեան ալ դէմ էր:

Վասնզի այդ վայրկեաններուն մէջ ուր ամեն ոք կը կասկածի իր դրացիէն, պէտք ունէին փոխադարձ պաշտպանութեան, փոխադարձ վստահութեան:

Մեքենայէն սրահը կը մտնեն:

Քօֆման, միշտ յուզուած, կը բացատրէ իր ուզածը և մասերը կը ցուցնէ:

Պարթոլի և Ֆիլիբ կը տեղեկանան:

Տժգունած են:

Արդարեւ, Քօֆմանին տուած նամակը, զոր կը կարդան, սոսկալի գժբաղդութիւն մը կը ծանուցանէր:

Ո՞ւսկից կուգայ:

Ի՞նչպէս յանձնուած է:

Ո՞վ կրնայ գրուած է...

Եւ գրողը ի՞նչպէս իմացեր է:

Բոլոր այս հարցումները կը խճողուէին իրենց շուրթերուն վրայ: Բնականաբար լուծում մը չեն գտներ: Պարթոլի յանկարծ պէս մարդ կը ղրկէ ի Ֆլորաք, գաւառագլուխը, հարցաքննիչ դատաւորը բերելու համար, յետոյ մեքենայէն սրահին մէջ ու չէնքերուն չուրջը կը փորձէ նշաններ երեւան հանել որոնցմով անծանօթը գտնէր:

Բանւորներն ալ կը փնտռեն:

Բայց բան մը չեն գտներ:

Մէ՛կ նշան մը, ոտ թէ կղպանքը բնաւ չէր բռնաբարուած, բնաւ սկրթուք չէր երեւար և Քօֆմանի մասնաւոր բանալիքը հոն կը մնար անճիգ:

Ուրեմն կեղծ բանալի՞ք մը գործածած են, թէ այդ փորձը հսկողներէն մէկուն վերագրուելու էր:

Բայց ամենքն ալ, բացի Անթօնիօէն, հին սպասաւորներներ էին զերծ ամեն կասկածէ:

Եւ մտածուած ոճիրն այնքան անհեթեթ էր որ ոչ Պարթոլի ոչ Ֆիլիբ միտքերնուն չանցուցին Անթօնիօն:

Այդ միջոցին վրայ հասաւ Անթօնիօ:

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 | 13 ՍԵՊՏ. 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԱՍԵՐ ԽԱՍԳԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԷՆ

Իբր հարիւր չէնք երեք ժամու մէջ հրոյ ճարակ եղան աղջի գիշեր ի Խասգիւղ, ուրիշ կարգ մը տուներ քանդուեցան կամ աւելի նուազ վնասուեցան կրակին պատճառաւ, և այսօր հարիւրի չափ ընտանիք հողի վրայ մնացած են։ Եւ սակայն, տեղւոյն բարձրութիւնն և հովին սաստկութիւնն ալ հաշուի դնելով, պատճառ չկար որ 4 | 5 տունէ աւելի այրէր, եթէ միայն ջուր գտնուէր։ Ո՞վ է պատասխանատուն որ ջուրը չգտնուեցաւ, և այսչափ տուներ փճացան, ու այնչափ ընտանիքներ կործանեցան։ Խասգիւղի աղքատիկ ժողովուրդն ամեն տարի քանի մը հազար ոսկի տուրք կը վճարէ Ջուրի Ընկերութեան։ Այս խեղճ ժողովուրդ իրաւունք չունէ՞ր միթէ որ այսքան աղետալի պարագայի մէջ բաւական ջուր իւր տրամադրութեան ներքեւ գտնուէր։ Եթէ ջուր ըլլար, ո՛չ իսկ պէտք կը մնար պետական ջրհաններուն միջամտութեան։ Տեղային ջրհանք կը բաւէին։ Կրակը ծայր տուաւ անանկ ժամու մը՝ ուր ամեն տան մեծերը դեռ արթուն էին, և տեղային ջրհանք շուտ հասան։ Բայց ի զո՛ւր «Ջո՛ւր» կը պոռային ջրհանկիրք։ Ջուրի պակասութիւնն ամեն ջանք ջլատեց, զամեն ոք յուսահատեց, և ո՛չ պետական, ո՛չ տեղական ջրհանք բան մը կրցին ընել։ Մեղք չէ՞ որ Թաղ մը ամբողջ կործանի միայն այս պատճառաւ որ հրդեհի աւազան մը կամ ծորակ մը չկայ մէջն, ինչպէս կայ ամեն Թաղի, ամեն արուարձանի մէջ ուր ջուր կը բաշխուի։ Եթէ բովանդակ Խասգիւղ, հարուստ ու աղքատ անխտիր, հարկատու են ջուրի համար, պատճառն այն է այսքէն որ Խասգիւղ զուրկ է աղբիւրի ջուրէ, հորերը խիստ քիչ են տեղւոյն բարձրութեան պատճառաւ, և սովորական ժամանակներու մէջ իսկ տեղացւոց պէտքերուն չեն բաւեր։ Ուրեմն, հրդեհի պահուն, Խասգիւղ ամենէն աւելի կը կարօտի ունենալու այն աւազաններ և ծորակներ զորս Ընկերութիւնն իւր պայմանագրով առաջի Պետութեան պարտականութիւն ստանձնած է շինել ամեն բազմամարդ վայրեր ուր ջուր կուտայ։ Խասգիւղցիք իրենք ալ յանցաւոր չե՞ն միթէ ցարդ անտարբեր գտնուել նոյն համար այս աւազաններու և ծորակներու շինութեան։ Տեղւոյն հասարակային մարմինք, Թաղական խորհուրդք, քաղուանարանք, և այլն, ինչո՞ւ ժամանակին պէտք եղած դիմումները չեն ըրած, գիւղին բացառիկ դիրքն ու պէտքն ուր որ անկ է չեն տեղեկագրած, չեն ծանուցած, և Տէրութեան կողմէ սպառնած այսպիսի հանրօգուտ իրաւունք մը ապահովելու հոգ չեն տարած։ Մէկ—երկու ծորակի շինութիւն, այնքան յաջող գործեր ընող Ընկերութեան մը համար, նշանակութիւն չի կրնար ունենալ, մանաւանդ երբ խորհինք որ աւազան չըլլալուն պատճառաւ տեղ տեղ Ընկերութեան դրած խողովակները խորտակեցան, և անօգուտ տեղը շատ մը ջուր մինչեւ առաւօտ վազեց գնաց, այնպէս որ թէ՛ ջուրի կորուստ ըրաւ Ընկերութիւնն, և թէ վատնուած ջուրը նպատակին չհասաւ. զի խողովակներ կոտրելով ձեռք բերուած ջուրին փոքր մասը կրնայ գործածուիլ, մեծ մասը փուճ տեղը կը կորսուի։ Եթէ այնչափն ալ չընէին Թաղեցիք ու ջրհանկիրք, հրդեհը կրնար նոր ուղղութիւն մը բռնել, և Հայոց եկեղեցւոյն կողմն իջնել, մեծ տուներու խիտ շարք մ'եւս լափելով։

Մեք բնաւ չենք տարակուսիր որ եթէ Խասգիւղցիք կրակի դէմ իրենք զիրենք չափէն աւելի ապահով չզգային, և եթէ ժամանակին արժուն գտնուած ըլլային, Ընկերութիւնը շատոնց շինած էր գէթ մէկ մէկ ջուրի կեդրոն Խասգիւղի երեք բլուրներուն վրայ։ Հարիւր չէնքերուն մէջ որք հրոյ ճարակ եղան, Ընկերութիւնը բաժանորդներ ունէր։ Ալ ի՞նչ կրնայ սպասել այն խեղճերէն։ Անոնք իրենց հացէն և հագուստէն կտրելով տուրք մը կը վճարէին ջուրի համար. բայց հիմակ Ընկերութիւնն ի՞նչ կրնայ առնուլ անոնցմէ՝ երբ ամեն բան կորսուած են։ Ժողովրդեան այսքան մեծ հաւուածներու Թշուառութեան մասնակցելն Ընկերութիւնն ալ կը վնասուի հարկաւ, այնպէս որ տեղ տեղ հրդեհի աւազաններ և ծորակներ ունենալ իւր իսկ շահն է։ Բաց աստի, մարդասիրութեան էական պայման է առաջքն առնուլ ժողովրդային այնպիսի աղէտներու զորս շրջահայեաց անօրինութիւններով ժամանակին արգիլել կարելի է։ Երկրաշարժը Բնութեան մէկ գործն է որուն խելք չի հասնիր, որուն դարման չկայ գրեթէ։ Բայց աղջի գիշերուան անհարկի աղէտն, իւր արդէն ունեցած և յետ այսօրիկ ունենալիք բոլոր վնասակար հետեւանքներով, միթէ Նախախնամութեա՞ն մէկ գործն էր, թէ ո՛չ մարդկային անհոգութեան կամ ընկերային պարտազանցութեան։

Ուրիշ դասեր ալ կան հանուելիք այս հրդեհէ, որոյ քաոմեկի ժխշաակը դիւրաւ պիտի չէլնէ ամեն անոնց միտքէն որք զայն իրենց աչքով դիտելու տխուր պարտաւորութիւնն ունեցան։ Կարդացի՞ք Արեւելքին երեկի մանրամասն նկարագրութեան մէջ թէ այնչափ չէնք հրոյ ճարակ եղած են և միայն 140 ոսկւոյ գումար մը կայ գանձելի ապահովագրական ընկերութենէն։ Այս գումարի վրայ միայն մէկ յաւելում ունինք ընել այսօր, այն է՝ 200 ոսկի եւս Թրանսադլանդիք ընկերութենէն ապահովուած։ Իրաւ է որ ապահովագրութիւնը դեռ այնքան մուտ չէ գտած մեր քաղքերուն մէջ, և այնքան աղքատ Թաղի մը փայտաշէն տուները դուն ուրեք կ'ապահովագրուին։ Բայց Թող թէ շատ շնորհքով մարդիկ ալ իրենց քանի մը հարիւր ոսկի արժող տուները չէին ապահովագրած, բայց զարմանալի էր հասարակ ժողովրդեան բացարձակ անպատրաստութիւնն հրդեհի պատահականութեան դէմ։ Շատ տուներու մէջ ո՛չ իսկ խոշոր պարկ մը կար, ամփոփ կերպիւ և շուտով կապելու և փախցնելու համար անկողիններ, վերմակներ, ճերմակեղէններ և զգեստեղէններ։ Խղճալի բան էր տեսնել շատ մը այրեր, կիներ և տղայք որք այս ամենէն նախնական պէտքերը մէկիկ մէկիկ դուրս հանելով ու եւ իջէ տեղ մը կը նետէին, անանկ որ փախցուած գոյքերն անգործածելի ըլլալու չափ կ'աղտոտուէին կ'աւրուէին, անոնցմէ զատ որք՝ աստ անդ ցրուուած՝ կը կողոպտուէին։ Ըստ իրկինս շատ պարզ բան է, բայց անանկ բան մ'է որ այս բազմակրակ մայրաքաղաքիս մէջ ամեն խոհեմ ամբոխ տէր և ամեն խալֆոնիկ տանտիկին պէտք է ժամանակին հոգայ, մանաւանդ երբ դժբախտութիւն ունի փայտաշէն խիտ Թաղերու մէջ բնակելու։ Եթէ չէք կրնար ձեր տունն ու գոյքն ապահովագրել, գէթ պատրաստ գտնուեցէք կրակի պատահականութեան դէմ, օրինակի համար գոնէ ձեր տան մէկ որոշ տեղը, դիւրաւ ձեռք հանելիք տեղ մը, միշտ պատրաստի ունեցէք երկուքէ քանի մը խոշոր պարկեր, կամ գէթ հաստ ծրարներ, բերաններն չուան անցուած, քանի մը ծրար ալ տոկուն չուան, որպէսզի ի հարկին շուտով կարենաք քանի մը պարկ լեցնել, կապել և դուրս հանել և ցուրտին ու ձմրան դէմ բոլորովին անպատսպար չգտնուիլ. զի հրդեհին մեծագոյն վտանգն՝ աղքատիկ ընտանիքներու համար՝ տան գոյքի կորուստը չէ, այլ առողջութեան կորուստն է, որ գրեթէ անպէպ տեղի կ'ունենայ, հրդեհին յաջորդող ցրտառութեանց և ֆիզիքական խեղճութեանց պատճառաւ։ Բ. Գ.

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Երէկ Տեղապահ Տ. Համբակ Սրբազան, պատրիարքական փոխանորդ Ճէվահիրճեան Տ. Գաբրիէլ վարդապետին և այլ եկեղեցականաց հետ այցելեց Խասգիւղի հրկիզեալները, մխիթարական խօսքեր ըսաւ, և անոնց վիճակն ուր որ անկ է ծանուցանելու և պէտք եղած օգնութիւնն ընծայելու համար խորհրդակցութիւն կատարեց Թաղական խորհրդարանին մէջ։ Քաղաքապետութեան կողմէ մարդ գլուխ կէս քաշ հաց կը բաշխուի երեկուընէ ի վեր։

Ն. Գերապատուութիւն առանձինն մխիթարական գիր մ'ուղղեց Քաղաքական Ժողովոյ ատենադպիր Յովհաննէս էֆ. Թորոսեանի, որ ամեն բան կորսուած է այս հրդեհին մէջ, թէ՛ այն պատճառաւ որ ինք նոյն գիշեր Երուսաղեմատունը կը գտնուէր, և թէ այն պատճառաւ որ տան տիրուէն եղած կրակն անմիջապէս սանդուխը բռնկցուցած էր, և վերը գտնուող արժէքաւոր նիւթերն ու պաշտօնագրերը փախցնելու միջոց չէր Թողած։

Հրկիզեալ հայ տուներն 75 հատ են։ Բայց մէկ տան մէջ մէկէ աւելի ընտանիք կը բնակէին տեղ տեղ։ Հրէից տուներ 15. Յունաց 4. Խոլամաց 2։

Հայ հրկիզելոց մէկ մասին (35 ընտանիք) առժամեայ բնակութեան յատկացուած է Ճէզայիրլեանց հին ապարանքն, ուր հիւրընկալուած էին Ռուսիայէն եկող հրեայ գաղթականները։ Թէեւ ապակիները կոտրած և տեղ տեղ պատ և ձեղուն ծակած, բայց այս բարձրադիր չէնք տակաւին ընդունակ է կ'րսհին խեղճ ընտանիքներ պատսպարելու։ Հոն ընդունուած հայ ընտանիքներու վիճակն համեմատաբար աւելի նախանձելի է քան անոնց վիճակն որք հէլկէլեանց բաց պարտէզին մէջ հարկադրեցան անցունել այս գիշերուան պէս ցուրտ և խոնաւ գիշեր մը, որ մանաւանդ Ոսկեղջիւրի այն բարձանց վրայ ձմեռնային գիշերուան մը սարսռեցնող տպաւորութիւնը կ'ընէր ցրեկուան տարապայման ջերմութեան վարժուած կազմուածներու համար։

Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց այն յոյն կաթնավաճառն որոյ վարձու բռնած տանէն ելած էր կրակը։ Կ'ըսուի թէ խոտերու դէզի մը վրայ լամպարն իյնալով, բռնկցուցած է խոտն ու յարդն, և կաթնավաճառը փոխանակ կրակը մարելու, կամ օգնութիւն կանչելու, իւր երեք կովերը քակելու և փախցնելու հետամուտ եղած է։

ՆՊԱՍՏ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Խասգիւղի հրդեհին մէջ իրենց ամեն բանը կորսուած հարիւրի չափ հայ ընտանիքներուն նախնական պէտքերն հոգալու համար, Խասգիւղի Թաղական խորհրդոյ ատենապետ Եղիա էֆ. Շահպազեանի ատենապետութեամբ նպաստամատոյց յանձնախումբ մը կազմուած է, և ատենապետն ինք երէկ 17 ոսկւոյ գումար մը բաշխած է ամենէն կարօտեալներուն՝ ուտեստի համար։ Յանձնախումբը դիմում պիտի ընէ գիւղին մէջ և գիւղէն դուրս բարեսէր անձերու, հետեւեալ ըլլալու համար Օգոստափառ Կայսեր կողմէ ընծայուած մարդասիրութեան, և այս Թշուառ արկածելոց անմիջական պէտքերն հոգալու համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀՈԼԱՆՏԱՑԻՔ ԾԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Պաղափիոյ կղզին Հոլանտացւոց կրած ծանր պարտութեան վրայ վաւերական և մանրամասն ծանօթութիւնք եկան։ Հոլանտացիք Լոմպոք կղզւոյն մէջ յաղթական պտոյտ մ'ընել կ'ուզէին, իրենց ոյժն ու փառքը ցուցնելու համար տեղացիներուն, բայց այն պտոյտ յուղարկաւորութեան Թափոր մ'եղաւ։ Հոլանտացիներէն մեռան 28 սպայք և 364 զինուորք, և Թշնամւոյն ձեռքը Թողուցին չորս թնդանօթ։ Այս դժբախտութեան պատճառն այն եղաւ որ Հոլանտացիք իրենց 3,000 զօրքն երեք խումբի բաժնած էին։ Պալիները, տեղացիներու կոչուի ցեղ, այս պարագայէ օգտուեցան, և Հոլանտացւոց դէմ իրենց Թաքուն Թշնամութիւնն արտայայտեցին անակնկալ կերպիւ։ Պալիներու տուներուն շինութեան մասնաւոր կերպն իրենց յարձակողական ընթացքը դիւրացուց։ Պալիներուն տուներն հաստատ քարաշէն են, և ամեն 10—20 տունի չուրջ պարիսպ մը կայ մինչեւ երեք մետր բարձր և մէկ մետր լայն։ Այս պարիսպներ փոքր լուսամուտեր ունին, և նեղ անցք մը ուստից մէկիկ մէկիկ անցնիլ պէտք է։ 1868ին Տէնճարագի ամբոխման պահուն, Հոլանտական մարտանաւերուն ռումբերը չկրցան այս պարիսպները խորտակել։ Երբ Վան Բալոդ հրամանատարին զօրախումբը մտաւ Թիաքրա-Նէկարա գիւղն, այս պարիսպներու ետեւէն Պալիները բազմահարուածեան հրացաններով լաւ նշան առնելով որսական կենդանիներու պէս գետին պառկեցուցին Հոլանտացիները։ Շաբաթ իրիկուընէ մինչեւ երկուշաբթի առաւօտ Հոլանտացիք իրենք զիրենք պաշտպանեցին առանց կաթիլ մը ջուր ունենալու կամ պատառ մը հաց։ Մադարամի կողմն ալ Համ զօրավար նոյն կերպիւ յանկարծակիի եկաւ՝ ամեն կողմէ կրակի մէջ առնուելով։ Անհրեւոյթ Թշնամին հարուածներ կ'իջեցնէր որոց ուստից գալն ի սկզբան չկրցին հասկնալ Հոլանտացիք, բայց անգամ մը մտած էին նեղ փողոցներուն մէջ, և մինչեւ որ դուրս ելան, շատեր ինկան։ Թէ այս զօրավար և թէ միւս հրամանատարը մեռելոց մէջ են։ Վերջապէս, Պալիները Թէ՛ ճակատէն և Թէ ետեւէն զարկին Պլէքվիդ զօրավարն, օգտուելով անոր զօրախմբին քիչուորութենէն, և բոլորովին պաշարեցին ընդ մէջ մէջ Թիաքրայի և Մադարամի։ Հոլանտացիներէն այնքան շատ մարդիկ ինկան կամ վիրաւորեցան, որ յարձակողականի սկսիլ անկարելի եղաւ, և այս արշաւախումբ գնաց միանալ Պլեմեգոյնի զօրախմբին հետ։ Պալիներն ոչ միայն անձնապէս կտրիճ և քաջասիրտ են, այլ և իրենց հրացաններէն զատ զինեալ են չորս մետր երկայնութեամբ նիզակներով, որով իրենք շատ աւելի աղէկ գործ կը տեսնեն քան եւրոպական զօրքերն իրենց սուիններով։ Իրենց հրացանները պարպելէն ետքը, նիզակ ի ձեռին կ'իյնան Թշնամւոյն վրայ, սոսկալի աղաղակներ արձակելով, և շատ պինդ սիրտ պէտք է ունենալ եւրոպական զօրքերն այս աներկի ընդհարման դիմադրելու համար։ Վաղ կամ անագան Պալիներն եւս պատապարտեալ են ընկճելու հոլանտական գերազանց սպառազինութեան առջեւ, բայց Աչինեններուն դիմադրութիւնը ցայս վայր քաջալերած է զիրենք։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆ.— Մինչ Ֆրանսա Սիամի հետ վէճի կը բռնուէր, Անգլիա լուիկ մնջիկ կը բանակցէր Չինու հետ, Սիամի ետեւի կողմէն անգլօ-չինական սահմանները գծելու համար։ Այս օրերս հրատարակեցաւ դաշնագիրն որ այս նպատակաւ կնքուած է Չինու և Անգլիոյ միջեւ, ու դաշնագրին տրամադրութիւններէն կը հասկցուի թէ ինչո՛ւ համար Չինու և Ճաբոնի պատերազմին մէջ Անգլիացիք աւելի Չինու կողմը կը հակին քան Ճաբոնի. զի Ճաբոնէն բան մը չեն սպասեր, մինչ Ասիոյ մէջ Չինու բարեկամութիւնն իրենց համար շահաւէտ է։ Ընդարձակ երկիրներու վրայ հաստատեալ կարգ մը ինքնօրէն ցեղեր կան, զորս Պիրմանիա իւր իշխանութեան տակ կը սեպէր և Չին՝ իւր իշխանութեան տակ։ Անգլիա հաւանած է որ անոնք Չինու հպատակ ըլլան։ Բայց ի փոխարէն Չին զանազան զիջումներ ըրած է ի շահ անգլ. վաճառականութեան, սպասելով որ երկուց Տէրութեանց մէջ առեւտրական կանոնաւոր դաշնագիր մը կնքուի, և բաց աստի, Չին խոստացած է Անգլիոյ որ իւր երկիրներէ ո՛չ մէկ մաս օտար Տէրութեան մը Թողու առանց Անգլիոյ հաւանութեան։ Այս ըսել է Թէ Չին պիտի չկարենայ ո՛և է երկիր Թողուլ Ֆրանսայի մինչեւ որ Ֆրանսա Անգլիոյ սիրտը չշինէ. զի Սիամի տիրելով Ֆրանսա կրկնապէս սահմանակից է Չինաստանի, և ինք ալ սահմանագլխոյ խնդիրներ ունի Չինու հետ։ Չինական ամեն սահմանք աւելի կամ նուազ անորոշ են։ Չին այնքան մեծ է և «Երկնից Որդին» (Չինու կայսրն) այն աստիճան անսահման գերիշխանութեան յաւակնութիւններ ունի որ ինքն ալ ճիշդ չի գիտեր Թէ իւր երկիրք ո՛ւր կը վերջանան, և երբ իւր սահմաններուն վրայ երկրի մը տիրութիւնը խնդրոյ տակ ելնէ, ապահով է Թէ այն երկրին ալ տէրն ինք պէտք է ըլլայ։

ԱԼԶԱՍ ԼՈՐԷՆ. — 1870ին ի Մէց ինկած Ֆրանսացի զինուորներուն համար սեպտ. 7ին հոգեհանգստեան պատարագ մատուցուեցաւ Մէցի մայր-եկեղեցւոյն մէջ։ Ապա շատեր այցելեցին Շանպիէռի գերեզմանատունն և ի պատիւ այն զօրականաց կառուցեալ յիշատակարանին վրայ պսակներ դրին, հաւանութեամբ գերման իշխանութեանց։

ՊԱՊՆ յատուկ առաջնորդական թեմ մը հաստատեց Հաբէշաստանի կամ լաւ եւս Երիթրէայի իտալեան գաղթականութեան համար, եպիսկոպոսի մը տնօրէնութեան ներքեւ։

Պ. ՔԱԶԻՄԻՐ ՊԷՐԻԷ պատժոյ շնորհում բրաւ Գերմանացւոյ մը, որ Ֆրանսայի զինուորական ծառայութեան մէջ մտած էր «Օտար Լէգէոնին» մէջ ծառայելով, և անհնազանդութեան համար մահուան, յետոյ ցկեանս շղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած էր։ Այս երիտասարդ Գերման Պերլինի անասուններու շուկային մէջ պաշտօնէի մը որդին է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ԵՈԿՈՀԱՄԱ, 11 Սեպտ.— Միքատօն (Ճաբոնի կայսրը) նախարարաց ոմանց հետ հինգշաբթի Հիրոշիմա պիտի երթայ, ուր պիտի հաստատուի ճաբոնական բանակատեղը։—Պատերազմի դաշտն օտար Թղթակից Թող չի տրուիր, և հեռագիրք խիստ գրաքննութեան կ'ենթարկին, ուստի անկախաբար տեղեկութիւն ստանալ անկարելի կ'ըլլայ։

ԹՈՔԻՕ, 12. — Օգս. 26ին նիզակակցութեան դաշնագիր մը կնքուեցաւ Ճաբոնի և Քորէայի մէջ, որով Քորէա անկախ երկիր կը ճանչուի, և Ճաբոն և Քորէա խօսք մէկ կ'ընեն Չինացիներն երկրէն վռնտելու և իրենց փոխադարձ շահերը պաշտպանելու համար։

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄՍԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Փարիզի կոմսին յուղարկաւորութիւնն այսօր կատարեցաւ, և մարմինը Թաղուեցաւ ի Ուէյպրիճ։ Թագուհւոյն կողմէ եկած էր Եորքի դուքսն և Կալլէսի իշխանին կողմէ Լորտ Սըֆիլտ։ Օրլէանի դուքսն, հանգուցելոյն որդին, շատ մը միապետական Ֆրանսացիներ ընդունելով, յայտարարեց թէ այս ժառանգութեամբ իւր վրայ ինկած պարտականութիւններն եռանդեամբ պիտի կատարէ։

—Վիլհէլմ կայսեր եղբայրը Թագուհւոյն քով գնաց։

ՄԱԴԱԿԱՍԿԱՐ

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփոխան Պ. Լը Միռ տը Վիլէռ, նախկին Ֆրանսական դեսպան ի Մատակասքար, հոն գնաց յատուկ պաշտօնով, Մատակասքարի Թագուհւոյն ճանչցնել տալու համար Ֆրանսայի իրաւունքներն որք անտես առնուած են։ Եթէ չյաջողի, ֆրանսական զօրք պիտի ղրկուի հոն։ Արդէն այն կողմեր գտնուած եօթն մարտանաւերուն հետ միանալու համար չորս մարտանաւք եւս կը ղրկուին։

ԱՆՑԱՒՈՐ ՀՐԴԵՀՆԵՐ

ԱԼԺԻՐ.—Անտառաց ահագին հրդեհ մը շրջապատած է Պօն քաղաքն։ Օդը մթագնած է։ Կրակը տարածուած է հարիւրաւոր քիլոմէթրի վրայ, սաստիկ տաք մը պատճառելով որ նոյն իսկ Թունուզի մէջ կ'զգացուի։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.— Սեպտ. 1—10 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 90 շոգենաւերուն տասնօրեայ հասոյթն եղած է 2,000,000 ֆր։

ՌՈՊԸՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայսերական Բարձր Իրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպիոյ ու Ամերիկայի նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կը կառավարուի. նաեւ բնիկ եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի զրատուն մը, իւր 8000 հատորներէ կազմուած, երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական եւ բուսաբանական հաւաքածոյներ, եւ Բնագիտական, Տարրաբանական, Բնախօսական եւ այլ բազմաթիւ գործիներ։

Քոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց, նոր գիւտօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան ուսումները ընծայելու համար։

Ռոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգղիերէն է. սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իւր մայրենի լեզուն եւ տոհմային պատմութիւնը։ Հայերէն լեզուի եւ գրականութեան համար գծեալ է [illegible] ամեն կատարեալ ընթացք մը որուն պարտի հետեւիլ իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեանս քարաշէն եւ հոյակապ շէնքերն կառուցեալ են ի Րումէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպեան կողմը գտնուող բլրակներուն ետեւն բլրոյ մը վրայ, որոյ դիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն եւ ամենէն առողջարարն համարուել է։

Քոլէճի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 3/15ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տնօրէնութիւնն որ ի Րումէլի Հիսար։ 28 8 24

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական Գեր. Տեղապահ Ս. Հօր և զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ ղրկուած ճարտարապետներ քննելով Խասգիւղի Գալֆայեան Որբանոցին շէնքը, տեղեկագրած են թէ երկրաշարժի պատճառաւ թէ՛ գետնայարկի քարուկիր մասն և թէ՛ ձեղնայարկի փայտաշէն մասը ծանրապէս վնասուած են, և անկարելի է որ ձմեռը ձիւնի բեռան կարենայ տոկալ առաստաղն, և թէ նորոգութիւնք իբր հազար ոսկւոյ գումարի մը կը կարօտին։ Պատրիարքարանը պետական Նպաստամատոյց մարմնոյն ըստ օրինի կը տեղեկագրէ այս բարեգործական հաստատութեան արկածեալ վիճակը։

Ներքին լուրեր

ՄԵՒԼՈՒՏԻ հանդէսը շքեղ կերպով տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, ժամ 6ին Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած գնաց այդ մզկիթն և ընդունեցաւ բոլոր Նախարարաց և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ, որք համազգեստ կը կրէին և մզկիթին դրան երկու կողմը բարեւի կեցած էին։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն միջօրէի աղօթքը կատարեց։ Յետոյ քարոզիչներու կողմէ քարոզներ տրուեցան, որոց յաջորդեց Մարգարէին ծննդեան գրքի հանդիսաւոր ընթերցումը։ Նոյն պահուն մզկիթին մէջ տեղ տեղ խնկամաններ կը վառէին։

Կայս. պալատան մառանապետը Վեհ. Սուլթանին մատոյց Մեվլուտի օշարակը։ Պալատան ուրիշ պաշտօնեայներ ալ Նախարարաց ու բարձրաստիճան պաշտօնատարներու մատուցին նոյն օշարակէն։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ Բ. Դրան արարողապետ Ֆէրրուխ էֆէնտի և Նուիրական վայրերու Թարգման Ահմէտ Ալթա պէյ՝ արարողապետ Մինիր փաշայի առաջնորդութեամբ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան և մատուցին Մէքքէի Էմիր Շէրիֆ Աֆիւլլըէֆիդ փաշայի մէկ գիրն ինչպէս նաեւ Նուիրական վայրերու Շէյխ Ատիլ փաշայի կողմէ ղրկուած արմաւները։

Մարգարէի ծննդեան գրքին ընթերցումէն ետքը վերջը հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Յետոյ Ն. Կ. Վեհափառութիւն շքեղ կառքի մը մէջ բազմած կայս. պալատ վերադարձաւ։

* * *

Հանդէսին ներկայ եղող զինուորաց ինչպէս նաեւ հազարաւոր ժողովրդեան շաքարներ բաշխուեցան, որք բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

* * *

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Շէյխ-իւլ-իսլամ էֆէնտին, բոլոր Նախարարք և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին և արժանացան կայսերական մեծարանաց։

* * *

Եգիպտոսի Խտիվը, Մէքքէի Էմիրը, կուսակալք, զօրաբանակաց հրամանատարք և օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանք շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած են ի կայս. պալատ։

* * *

Հիւրանոյին մէջ կը գտնուէին անգլիական դեսպանը, առաջին Թարգմանը, Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար Սէյմըր ծովակալը, ռումինական [illegible] ու [illegible] մարտանաւերու հրամանատարք, սպայք և այլք։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Իւլտըզի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Ոստիկանութեան Նախարարութեան քաղաքային բժիշկներէն Սիմոն էֆէնտիի, կեդրոնական բանտին բժիշկ Ալի էֆէնտիի, Թաղապետութեան Զ. շրջանակին բժիշկ Այվազեան էֆէնտիի և Բէրայի ոստիկանութեան առաջին բժիշկ Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Թաղապետութեան Զ. շրջանակին արկղակալ Խայրի պէյի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ կեդրոնական բանտին տնօրէն Րիզա էֆէնտիի, Բէրայի ոստիկանութեան բժիշկ Տիգրան էֆէնտիի և Գատըգիւղի ոստիկանապետ Խայրի էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Համրային Գարտուց վարչութեան կողմէ ծխախոտի Րէժիի ընկերութեան մօտ Գօմիսէր Համամճեան Սարգիս էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ոստիկանութեան Նախարարութեան առաջին բժիշկ գնդապետ Սալիմ պէյի և Թաղապետական Զ. շրջանակի բժիշկներէն Տօքթ. Սալիհի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ առողջապահական քննիչ գնդապետ Խայրէտտին պէյի, Ոստիկանութեան Նախարարութեան բժիշկներէն գնդապետ Կամիլ պէյի և Սկիւտարի ոստիկանութեան բժիշկներէն Մէհմէտ Շէվքը պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թաղապետութեան Ը. շրջանակին բժիշկներէն Միհրան էֆէնտիի, զինուորական բժիշկ գնդապետ Սաադ պէյի, Թաղապետական Դ. շրջանակին բժիշկներէն դեր-գնդապետ Վահան պէյի և Բէրայի ոստիկանութեան բժիշկներէն հազարապետ Լութֆի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Թաղապետութեան Զ. շրջանակի բժիշկներէն Մարկոսեան էֆէնտիի և Թաղապետութեան Է. շրջանակին բժիշկներէն Թոփգաբուլեան Պետրոս էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թաղապետութեան Բ. շրջանակին բժիշկներէն դեր-հազարապետ Օգսէն էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Թաղապետութեան Դ. շրջանակին բժիշկներէն Պետրոս էֆէնտիի, Զ. շրջանակին բժիշկներէն Գալուստեան էֆէնտիի, Մարտիրոս էֆէնտիի ու դեղագործ Սիմոն էֆէնտիի, Թ. շրջանակին դեղագործ Նշան էֆէնտիի և կեդրոնական բանտին առաջին դեղագործ Խաչիկ էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պրուսայի մետաքսի վաճառականներէն Քէօլէեան Տիրան ու Իրզէեան Արթին էֆէնտիներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. — Երէկ, չորեքշաբթի, ժամ 9ին, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի և Միջերկրականի անգլիական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Սէյմըր, որ մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի, ինչպէս նաեւ ծովակալին հետեւորդ սպայք պատիւ ունեցան պաշտօնապէս Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու։

* * *

Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ արկածելոց Նպաստամատոյց յանձնաժողովը մինչեւ երէկ հետեւեալ գումարները գանձած է ի նպաստ երկրաշարժէ վնասելոց։

	Ղրուշ Փարա
Գումար նախորդ ցուցակի	3,985,197.30
Երուսաղեմայ նպաստամատոյց յանձնաժողովէն երրորդ անգամ	51,190
Պաղտատի նպաստամատոյց յանձնաժողովէն երկրորդ անգամ	106,400
Այտընի նահանգին նպաստամատոյց յանձնաժողովէն երրորդ անգամ	108,000
Սինոպի նպստմտոյց. յանձնաժողովէն երրորդ անգամ	6,000
Ճարտարապետ Վասիլաքի էֆ.	1,080
Նաւային սպայ Մուսթաֆա Իզզէթ էֆէնտի	1,188
Գերմանացի Պ. Տէրբէն	1,166 10
Անտօն էֆէնտի Թարագճեան	216
Քրիսթիանիաի օսմ. հիւպատոսը	1,179
Աւստրիոյ առեւտրական ընկերութեան տնօրէն Պ. Կիւսթավ Մօնտէր	10,800
Ռուսիա ապահովագրական ընկերութիւն՝ գործակալ Պօղոս Ալպէր էֆ.ի ձեռամբ	2,160
Գումար	4,226,737

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԷՆ վնասուող Մեծ Նուկային արհեստաւորներէ ոմանք, որք իրենց տեղերուն մէջ վերահաստատուած են, Վեհ. Սուլթանին մատուցած են ուղերձ մը, որով թէ՛ երախտագիտութիւն կը յայտնեն և թէ Ն. Կ. Վեհափառութեան գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելով ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

ԲԱՇԽՈՒՄՆ ՆՊԱՍՏՆԵՐՈՒ. — Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ, Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ Նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ պատրաստուած տումարին համաձայն, առ այժմ մէկ միլիոն ղրուշի բաշխում մը ըլլայ Թաղապետական Ա՛ Բ. և Գ. շրջանակներուն։ Քաղաքապետութիւնը ձեռնարկած է կայս. այս իրատէի գործադրութեան։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆ Սըր Ֆիլիփ Քըրրի մեկնման լուրը կանխուած էր երէկ։ Դեսպանը, որ՝ ինչպէս կ'երեւի այս առուր Պաշտօնականէն՝ երէկ պատիւ ունեցած է Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, երէկ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս [illegible] պահականաւով, երթալ այցելելու համար նախ Միջերկրականի անգլիական նաւատորմի որ Թէնէտոս կը գտնուի, և ապա ֆա-

բանկըք ըլլալով՝ երթալ պատելու համար Տրոմպդայի աւերակները։ Հաւանաբար կիրակի առաւօտ մայրաքաղաքս կը դառնայ։

* *

Սէյմըր ծովակալն ալ երէկ իրիկուն մեկնեցաւ Սըրէբոյչ մարտանաւով։

ՅՈՒՆԱՑ ԱԶԳ. Պատրիարքը, որ ժամանակէ մը հետէ հիւանդ էր, տակաւին ապաքինած չէ։ Աւստրիական դեսպան Պառոն փօն Քալիչէ առջի օրը այցելութիւն տուաւ Ն. Սրբազնութեան։

ՏՈՔԹ. ՇԱՆԴՄԷՍ, ֆրանսացի ծանօթ բժիշկը, որ անցեալ տարի գիտական կարեւոր պաշտօն մը կատարեց աստ, այսօր վաղը մայրաքաղաքս կը հասնի, հաւանաբար Բէչիթայի առողջապահական համաժողովին անդամներուն հետ, որոց ֆրանսական պատգամաւորութեան նախագահն էր։

ԻՏԱԼԻՈՅ գահաժառանգ իշխանը կարճառեւ միջոց մը հոս անցուց՝ Սէրինիանօ իշխանին գլխաւանաւովը, որ երեքշաբթի իրիկուն մեկնեցաւ Պոլսոյ նաւահանգիստէն։ Իշխանը բոլորովին անծանօթ մնալ ուզած էր։ (Սթամպուլ)

ՊՈՒԼԿԱՐ իշխանապետութիւնը փոխառութիւն մը պիտի ընէ՝ վճարելու համար կայս. կառավարութեան ունեցած 242,928 ֆրանքի պարտքը, Պէլլովա-Վաքարէլի երկաթուղւոյ շինութեան ի հաշիւ, որուն համար 392,998 ֆրանքի վճարում մը բրած է արդէն։

ԻՆՊԱՍՏ ԱՐԿԱԾԵԼՈՑ.—Իզմիրէն այս օրերս չորս հարիւր ոսկի եւս պիտի ղրկուի ի նպաստ Կ. Պոլսոյ երկրաշարժէն վնասելոց։

—Հալէպի մէջ մինչեւ հիմայ 138,049 ղրշ. հաւաքուած է։ Տեղւոյն աւստրիական հիւպատոսին կողմէ կազմեալ յանձնաժողով մը 57 ֆրանսական ոսկի հաւաքած է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Իզմիրէն կը գրեն թէ, կըսէ Ս. ղահ, տեղւոյն վաճառականներէն Պ. Պօսքօվիչ սնանկացած է՝ ըստ ոմանց 35,000 և ըստ այլոց 18,000 ոսկի բացով։

ԿԱՅՍ. ԲԱՂԴԱՏԻՆ բժշկական վարժարանի դեղագործական ճիւղին ուսանողներէն Սըլըգացի Արմենակ էֆ. Ն. Թորգոմեան երէկ իր վերջին քննութիւնը տալով, յաջողապէս աւարտեց իր դեղագործական ընթացքը։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Թահսին փաշա, որ քննական պաշտօնի ելած էր, Գինճ գաւառ ժամանեց է։

ԻԶՄԻՏԻ կառավարիչ Սէլիմ Սըրրի փաշա, որ քննական պաշտօնի ելած էր, գաւառին կեդրոնը վերադարձեր է։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ անցեալ շաբթու չորս մեծ վաճառատուններ այրեր են։ Ասոնցմէ մին, ուսկից ելած էր հրդեհը, 2500 ոսկւոյ ապահովագրուած է եղեր նոյնպէս միւսները։

ՊԱՏՐԱՍՏ զգեստեղէնաց գործարանի մը հաստատման մենաշնորհ խնդրած է Շիրինեան Միհրան էֆէնտի, 25 տարւոյ համար։ Այս առաջարկը յանձնուած է Պետական Խորհրդոյ քննութեան։

ՔԱՄՕՆՏՕ ՏՈՒՆԸ.—Մօնիթէօռ կը տեղեկանայ թէ հանրածանօթ Քամոնտօ եւ Ընկ. տունը Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ իր գործերը պիտի վերջացնէ յառաջիկայ հոկտ. 1ին։ Պ. Լէոն Բիբիանօ պիտի շարունակէ Պ. Իսաակ Քամոնտոյի և Տիկին Ալֆասայի անշարժ կալուածներուն գործերը տեսնել։

Քամոնտօ տունը հաստատուեցաւ այստեղ 1815ին Իսաակ Քամոնտոյի կողմէ։ Երբ սա մեռաւ առանց զաւակ ձգելու, դրամատունը իր յաջող վիճակը շարունակեց Աբրահամ Սալոմոն Քամոնտօի տնօրէնութեան ներքեւ։ Այս Քամոնտոյին միակ զաւակը, Ռաֆայէլ Քամոնտօ 1866ին յանկարծ մեռաւ, թողլով երկու զաւակ՝ Աբրահամ ու Նէսիմ Քամոնտօ, ու քանի մեծ զարկ տուին իրենց գործին։ 1868ին գացին Բարիզ հաստատուեցան։ Պ. Աբրահամ Քամոնտօ Պոլիս վերադարձաւ 1884ին և 1886ին յաջորդաբար և չատ յաջող վիճակի մէջ դրաւ իր տունը։ Երբ մեռաւ, լուր ելաւ ի Բարիզ որ հաշուեյարդարութիւն պիտի ընեն։ Այս լուրն է ահա որ կ'իրականայ այժմ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութեան մասնագիտաց ժողովին չորրորդ ճիւղին տնօրէն Սուրէնեան Վահան էֆէնտի նախընթաց և յիմնի ծառերուն վրայ երեւան ելած հիւանդութեան համար դարմանման եղանակ մը ի գործ դրած էր։ Մասնագիտաց ժողովը նկատելով որ այդ եղանակ գոհացուցիչ արդիւնք տուած է, որոշած է որ յետ այսուհետեւ դարմանման այդ եղանակն ի հարկին գործադրուի։

ԽՈԼԵՐԱՆ Ի ԳԱՒԱՌ.—Օգոստոս 29էն 30, Խոտիէնէի մէջ դէպք ու մահ չէ պատահած։

Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մէջ երկու դէպք, որոց մին մահացաւ, Առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Օգոստոս 28էն 29, Արաբկիրի մէջ երկու դէպք և մէկ մահ։

—Սամսոն Սէլէֆքէ գաւառակին մէջ օգոստոս 28էն 29 մէկ դէպք և առաջուան բռնուածներէն մէկ մահ։

—Մալաթիոյ մէջ տասներեք օրէ ի վեր դէպք պատահած չըլլալով, որոշուած քարանթինան հինգ օրուան իջեցուած է։

ՀԱՒԱՔԱԶՆԵՐ. — Զեննէտա իշխանութեան որոշած է դրամական վարձատրութեան մը տալ և ուրիշ դիւրութիւններ ընծայել հաւաքիչներու, որպէս զի տէրութեան հասոյթները կանոնաւոր կերպիւ գանձուին։ Առ այդ պատրաստուած ծրագիրը մատուցուած է Նախարարաց Խորհուրդին։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ երկու բժիշկներ այսօր Պրուսա կ'ուղեւորին։

ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԻ վերատեսուչ Տիլավէր փաշա յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկելով ռումանական Էլիզապէթ մարտանաւը, բարի գալուստ մաղթել տուած է Ռումանիոյ ծովային նախարարին։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Կէրվասիոս՝ ընկերակցութեամբ Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքին փոխանորդ Տ. Կէրմանոսի՝ նախընթաց օր Պէօյիւքտէրէի ռուսական դեսպանատունը գնաց ի շնորհաւորութիւն Աղեքսանդր կայսեր անուան տօնախմբութեան։

—Տ. Կէրվասիոս յետոյ Ենիքէօյ երթալով, այցելութիւն տուաւ սերպիական դեսպան Պ. Վլատան Եորկէվիչին՝ Սերպիոյ Աղեքսանդր թագաւորին անուան տօնախմբութեան առթիւ։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ մէջ երէկ իրիկուն ժամ 9ին փայտի տախտակներու դէզ մը այրեցաւ, որ հրդեհ կարծուած էր։

ԵՐԶՐՈՒՄԻ մէջ կառուցանելու վրայ եղող լատինական եկեղեցւոյն շինութիւնն աւարտած ըլլալով բացումը տեղի ունեցեր է։

ՏԱՐՏԱՆԷԼԷՆ կը գրեն թէ քաղաքին կարեւոր երկու կէտերուն վրայ երկու խոշոր կամուրջներ պիտի շինուին և անցնելիք ապրանքներէն տուրք մը պիտի առնուի։

—Տարտանէլի ռուսական փոխ-հիւպատոս կարգուած է Պ. Ժօզէֆ տը Քօնթօն։

ՀԱԼՔԱԼԸՐԻ անասնաբուժական վարժարանին այն երկու չրջանաւարտք, որք Փարիզ ղրկուած էին իրենց ուսումը կատարելագործելու համար, չրջանին աւարտած ըլլալով՝ արտօնուած են մայրաքաղաքս դառնալու։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.—Առջի օրը ոստիկանութեան պաշտօնեայք Գարաքէօյի կամուրջին վրայ Մէհմէտ անուն մարդ մը ձերբակալեցին՝ մէճիտիյէի կեղծ քառորդ մը քշելու պահուն։ Մէհմէտ հարցաքննուելով բսաւ թէ այդ քառորդը առած էր Այազմաքաբուի կողմը Նուվան անուն ատաղձագործէ մը։ Այս վերջինն ալ ձերբակալուեցաւ։

ՆԱՒԱՑԻՆ միրլիվա Ֆոն Հօֆէ փաշա, որ թօրբիլոններու համար մասնագէտ է, կայս. Իրատէով ներկայ պիտի գտնուի Թոփհանէի պաշտօնատան մէջ կազմուող թօրբիլոններու յանձնաժողովին։

ՈՃԻՐ ԵՒ ԱՐԿԱԾ.—Առջի գիշերը Պոլսոյ Պայազիտ թաղին մէջ Մէհմէտ անուն բեռնակիր մը կռուի բռնուեցաւ Մէհմէտ անուն գիշերապահի մը հետ և դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց զայն։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

—Անցեալ շաբթու Գարթալի առջեւ առագ բեռցած մակոյկ մը ընկղմեր է և մէջը գտնուող երեք նաւաստիներ խեղդուեր են։

—Բրինքիփոյէն կը հաղորդեն Մօնիթէօռի, թէ առջի օրը Այ-Նիքօլայի կողմը ձկնորսներու ուռկաններուն մէջ գտնուեր է 20-22 տարեկան երիտասարդի մը դիակը, ճակտէն վիրաւորուած։ Կը պատմուի թէ վիզէն քար մը կախուած էր, ուսկից կենթադրուի թէ ոճրի մը արդիւնք է այս մահ։ Թաղապետական բժիշկն հարկ եղած քննութիւնները կատարեր է, որմէ ետք թաղուեր է մարմինը տեղւոյն Յունաց գերեզմանոյին մէջ, առանց մեռելին ո՛վ ըլլալն ստուգուելու։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային Պարտուց ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ աճուրդի դրուած է Ատաբազարի, Հէնտէքի և շրջականներու 1309 ի հունձքի ծխախոտներէն՝ Օսմ. Հանրային Պարտուց իյնող տասանորդն, ըստ որս Օսմ. Պանքային բաժինը, զորս մինչեւ ցարդ դնած է կամ ետքէն պիտի գնէ Ատաբազարի Րէժիի գործակալութիւնը։

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան կողմէ որոշուած գնոյն վրայ 22 ղրուշ եւ 12 $^1/_2$ սանթիմ % տրուած է արդէն, եւ որովհետեւ աճուրդը պիտի վերջանայ այս ծանուցմանն հրատարակութենէն 21 օր ետքը, աւելի գին տուողները կը հրաւիրուին ներկայանալ Իզմիտ, Օսմ. Հանրային Պարտուց մասնաճիւղին և ի Պոլիս նոյն վարչութեան կեդրոնական հաշուակալութեան։

1—5 Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ԱԿՌԱՅՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԵՐՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Ակռայները որ ծամելու կը ծառայեն, բերնին մէջ երկու կարգի վրայ շարուած են։ Մեր ակռայները թուով 32 հատ են, ստորին եւ վերին ծամելեաց վրայ. երկու ատամնային կապիճներու մէջ կարգաւ զետեղուած և որք իրենց պաշտօնին համեմատ երեք կարգի կը բաժնուին։

1.—Հերձատամունք (հատիչ ակռայներ) ութը հատ են, իւրաքանչիւր ատամնակապիճներու մէջ չարուած եւ բերնին առաջակողմը կը գրաւեն։ Պարզ և կոնաձեւ ու սուր արմատներ ունին։

2.—Շնատամունք որք՝ չատ զօրաւոր են ու վերջիններէն աւելի երկայն և գագաթնին լայնկեկ։ Թուով չորս հատ են, վերին և ստորին ծնօտի վրայ հաւասարապէս բաժնուած. արմատնին նմանապէս կոնաձեւ և չատ հաստ գագաթներ ունին այնպէս որ կերակուրները աղէկ մը կը փշրեն ու կը մանրեն։

3.—Աղօրիք կամ կողմնակի աղօրիք (լեռնատամունք). ասոնք թուով քսան հատ են և հաւասարապէս երկու ծամելեաց վրայ կարգաւ չարուած։ Երկու կարգի կը բաժնուին, ութը հատը փոքր աղօրիք կը կոչուին որոց արմատները մէկ եւ երբեմն ալ երկուքի բաժնուած՝ կոնաձեւ կամ տղեղնաձեւ են, իսկ 12 հատը մեծ աղօրիք կը կոչուին։ Երեք վերջինները որք 20—24 տարեկանին մէջ, չափահասութեան ժամանակ միայն կը բուսնին «իմաստութեան ակռայներ» (dent de sagesse) կը կոչուին։ ասոնց արմատներն ընդհանրապէս ուղիղ են և որածայր, երկու և աւելի բաժնուած արմատներ ունին (այս արմատները երբեմն ճիղաւորելով ատամնակապիճին մէջ կեռի նման կը ծռին)։

Մանկութեան ակռայներ. — Երախան երբ կը ծնի բերանը ակռայ չունի, բայց ատամնակապիճներու մէջ ծածկուած և ատամնային ընձիւղներ պարունակող պատիճներ (capsule) ունի, որոնք հետզհետէ կարծրանալով ճիշդ իրենց ժամանակին, վերինք պատող թաղանթը պատռելով դուրս կը ցցուին. այդ միջոցին խեղճ տղեկը տառապանքներ և ջղաձգութիւններ կունենայ։ Մօր մը գլխաւոր պարտականութիւնն է այս միջոցին հսկել տղուն վրայ և լաւ խնամք տանիլ, մանաւանդ մինչեւ որ մանկութեան ակռայները թափելով տեղերնին տեւական հաստատուն ակռայները բուսնին։ Երախայից ակռայները յաջորդաբար կը բուսնին իրենց ժամանակին։ Ծննդեան առաջին ամիսէն սկսելով և այսպէս աղօրիքներն ամենէն ետքը մինչեւ երկրորդ տարւոյն վերջերը կը բուսնին և ընդամէնը կը հասնի 20ի, որոնք կը կոչուին «կաթնատամունք»։ Այս ատամնահանութիւնը կը տեւէ մինչեւ 7րդ տարին, յետոյ անոնք թափելով հետզհետէ տեւական ակռայները ծնունդ կ'առնեն և այս փոփոխութիւնն ալ կը տեւէ մինչեւ 12-14 տարեկան հասակն, ինչպէս առաջին անգամ հինգ կամ վեցերորդ տարւոյն մօտ չորս հատիչ ակռայներ ալ բուսնելով՝ առաջին մանկութեան մէջ եղած 20 հատ կաթնային ատամանց վրայ կ'աւելնան և կը յանգին 24ի։ Այս վերջնոյ ծնունդ առած միջոցին առջի կաթնատամունք կ'սկսին հետզհետէ թափիլ։

6—8 տարւոյն մէջ ստորին ծնօտի մէջտեղի հատիչները կը բուսնին։

7—9 տարւոյն, վերի հանդիպակաց հատիչները։

8—10 տարւոյն մէջ յաջորդաբար կ'ամբողջանան քովի հատիչները։

9—11 տարին, առաջին փոքր աղօրիքները և 10—12 տարւոյն մէջ ալ շնատամները կը բուսնին։

12—13 տարւոյն մէջ երկրորդ կարգի փոքր աղօրիքները, իսկ 12—14 կամ 15 տարին, մեծ աղօրիքները կարգաւ կը բուսնին և մանկան բերնի ակռայները 28ի կը յանգին և այսպէս յաջորդաբար չորս ակռայ ալ բուսնելով մինչեւ 32ի կամբողջանայ (երբեմն բացառաբար ուշ կամ կանուխ կը բուսնին)։

Այս միջոցին որ երկրորդ ատամնահանութիւնը կ'ըսի, մանուկը կրկին անգամ տագնապներ կ'ունենայ և մեծ դժուարութեանց կը մատնուի, մանաւանդ եօթներորդ տարւոյն մէջ, ցնցողական երեւոյթներ և աղեաց խանգարում եւս կունենայ։

Մալկարա ՏՕՔԹ. Ց. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ամէն անկէ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՐԿԻՐ

Միսիոնար մը, Մաք Ֆէրլէն, որ երկար ատեն բնակած է Նոր-Կուինէաի հարաւային կողմը, Բարիզի գիտութեանց Ակադեմիին հաղորդած իր մէկ յիշատակագրին մէջ մանրամասնաբար կը խօսի եզական կղզիի մը վրայ ուր միմիայն կիներ կը բնակին եղեր։ Այս կղզին կը գտնուի Նոր-Կուինէաի հարաւային եզերաց մօտ և կը կոչուի Հէյլը Անուա, այսինքն «Կանանց Երկիր»։

Այս կղզիին բնակչուհիները քաջարի նաւազներ են և առանձնական կերպով թիավարել գիտեն. թող չեն տար որ էրիկ մարդիկ գան բնակութիւն հաստատեն հոն, բայց առժամեայ բնակութիւն մը կը թոյլատրեն։

ԱՐԵՒՈՒ ԼՈՅՍԻՆ ՀԱԿԱՆԵԽԱԿԱՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս բսուեցաւ որ եթէ չիշ մը անմաքուր ջուր դրուի ուղղակի արեւին ճառագայթներուն մէջ մէկ ժամ միայն, բոլոր մանրաճճիները կը մեռնին։ Տիւբլոյի, Առլոյէնի, Փոթէլլոյի, Սանթորիի, Սամէրիի, Ֆէրմիի, Աէլլիի, և այլոց գործերը հաստատած են թէ արեւին լոյսը կը մեղմացնէ կամ մինչեւ իսկ կատարելապէս կը ջնջէ միքրոպներն ինչ ինչ հիւանդութեանց, որպիսի են վէրքեր, ժանտատենդ, հնտախտ, գնտախտ, ևայլն։ Միշտ կարծուած է թէ արեւը զօրաւոր հականեխական է. և ամեն ատեն սովորութիւն է անոր լոյսին մէջ դնել հիւանդներու և մեռեալներու հանդերձները։ Փրոֆ. Ն. Ֆոն Էսմարխ մօտերս ուզեց փորձել թէ արդեօք արեւին լոյսն իրօք կրնա՞յ սպաննել կտաւներու և կերպասներու վրայ գտնուած տարբեր մանրաճճիներն։ Առաւ միքրոպներ պարունակող բարձեր, ծածկոցներ և չըջազգեստներ ու արեւին դրաւ զանոնք։ Փորձը հաստատեց թէ ազդեցութիւնը կատարեալ եղաւ՝ կտաւներուն մակերեսը գտնուող մանրաճճիներուն վրայ, բայց ոչ այնքան այնպիսեաց վրայ որ այնչափ չէին ենթարկուած ուղղակի արեւին ճառագայթներուն տակ։ Բուրդով լեցուած կամ փետրալից բարձ մը կտաւէ պարզ ծածկոց մը կը պաշտպանէր անասնիկներն արեւին դէմ։ Բարձի մը մէջ պարունակուած կեղծամշկային մանրաճճիներն այն ատեն միայն ներգործուեցան՝ երբ քանիցս ժամ դրուեցաւ արեւին մէջ։ Ուստի Էսմարխ եզրակացուց թէ արեւին ճառագայթները բաւական զօրաւոր հականեխական չեն։ Քանի որ միայն կը սպաննեն մակերեսին վրայ գտնուող մանրաճճիները, բաւական են միայն ծածկոցներու, թաշկինակներու և վերմակներու համար, բայց անբաւական են թանձր ապրանքներու, բարձերու և նմաններու համար։ Օգտակար է գիտնալ այս զանազանութիւնը։

ՄՈՒՍԱԼԼԻՄԻ ՍԸՊԻԵԱՆ

[illegible]

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳՐԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ

Արդարեւ իր տեսակին մէջ աննման եղող սոյն ընտիր գործը զոր յօրինած է Մ. Տէտէեան էֆ., ի լոյս ելաւ ընտիր թղթով, ամենամաքուր տպագրութեամբ և խիստ աժան, հատը 20 փարայ։

Արդէն յիշեալ էֆէնտին օսմ. տեղեկագիր գիրքեր մէջ իր մասնագիտութեամբը իբր տաղանդ քաջածանօթ ըլլալով, իր ճարտար գրչին արդիւնքները ոչ միայն ազգ. չրջանակաց այլ նաեւ Տաճկաց մէջ գնահատուած են, ինչ որ պարծանք մ'է մեր ազգին համար։

Ուստի տարակոյս չունինք թէ այն ամեն ծնողք որ կ'ուզեն օժտել իրենց զաւակներն Օսմ. գեղագրութեան ամենակատարեալ ուսմամբը, կը փութան հայթայթել 1էն մինչեւ 5 թիւ տետրերը, որք կը ծախուին ամեն գրավաճառաց քով և ի կեդրոնատեղին՝ հեղինակին գրասենեակը, Զիւվէր Պէյ խան թիւ 15, Քիւրէքճիլէր ճառաթէսի, Ղալաթիա։ 113

ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ

Ի Կ. Պոլիս, Բանկալթի

Հաստատեալ 1857ին

Վարժարանիս 38րդ չրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 1/13 ին։

Վարժարանիս նպատակն է աչակերտաց քաղաքական, գիտական, տնտեսական բարձր կրթութիւն մը տալ։ Գերմանական real-schuleի ծրագիրն ընդունուած է իբր առաջնորդ, որ նորանոր փոփոխութիւններով և կարեւոր յաւելուածներով՝ արդի ժամանակիս և քաղաքիս յարմարագոյն ծրագիրներէն մին եղած է այսօր։

Վարժարանս 2 չրջան ունի։ Առաջինը կը տեւէ 1—4րդ տարի, և յորում ուսմունք կ'աւանդուին ըստ մեծի մասին հայերէն լեզուաւ, իսկ երկրորդը՝ 4—8րդ տարի կը տեւէ և գիտութիւնք կը դասախօսուին գաղղիերէն և գերմաներէն լեզուներով։

Վարժարանիս ուսուցիչք (le corps enseignant) են Վիեննական Մխիթարեանք. Բայց կը պաշտօնավարեն նաեւ արտաքին վկայեալ ուսուցիչներ, որոց թիւն ըստ պարագայից կ'առաւելու. 37րդ չրջանն ունէր 9 արտաքին ուսուցիչ։

Վարժարանիս մէջ եւ հանգստեան ժամանակ գաղղիերէն լեզուի գործնական մասին (pratique) կը հսկին գաղղիացի հսկողք։

Վարժարանիս ընդարձակ պարտէզն, հովասուն ու բարձրահայեաց դիրքն մեծապէս կը նպաստեն մանկանց մարմնաւոր առողջութեան եւս։

Վարժարանս աչակերտել փափաքողք կրնան հոն դիմել ամեն օր ժամը 9-12 և 2-4 (Ը. Ե.)։

Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութեանց համար խնդրել դպրոցական ծրագիրն և կամ անձամբ կամ նամակաւ տեսչութեան դիմել առ.

Վերատեսուչ Վարժարանի

69 7—10

ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՎԷՆԵՏԻԿԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ԳԱՏԸԳԻՒՂ

Բացման օրն է Սեպտեմբեր 5/17։ Նորամուտ աշակերտներու համար, ծնողք կամ խնամակալք կրնան բանակցիլ [illegible] ամեն, եւ երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը, Մխիթարեանց [illegible], ի [illegible] խան [illegible] մնացած [illegible] մէջ։

Պատ. [illegible] ընթացքն ալ [illegible] պատճառաւ, պիտի կատարուի նոյն [illegible] առաջ [illegible] ճիշդ օրը։

83 4—6 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՕՐԻՈՐԴԱՑ

Անգլիական բարձրագոյն վարժարանն օրիորդաց՝ պիտի վերաբացուի սեպտեմբեր 18ին (Ն. Տ.), երկուշաբթի օրը։ Ընդունելութեան խնդրագիրները կրնան տնօրէնուհիին ուղղուիլ սեպտ. 12էն ետք ամեն օր մինչեւ ժամը 4, կէսօրէն յետոյ, վարժարանին մէջ։ 94 5—10

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. հանրային պարտուց կեդրոնական վարչութեան թարգմանիչի երկու պաշտօններուն համար կատարուած մրցման հետեւանօք ընդհ. տնօրէնութիւնը կը հրաւիրէ այն ընտրեալները որոց ձեռագիրները կը կրեն 3 և 8 թիւերը, ներկայանալ ընկերութեան կեդրոնատեղին ի Պոլիս՝ ներկայացնելով վարչութեան կնիքը կրող յիշեալ թիւերը։

2—3 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐԱՆՔ

Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւն՝ Հալաճեան խան Քարաքէօյ, Կամարալթի Տօփ։

Դեր-Գործակալութիւն՝ Պոլիս, Սուլթան Համամ Համէտօղլու խան։

Քրէտի Լիօնէն կը կատարէ պանքայի ամեն գործողութիւնները, արժէթղթերու վրայ փոխատուութիւն։ Արժէթղթեր աւանդ ընդունելով հաշուընթացներ կը բացուին։ Ֆրանսայի եւ այլ երկիրներու զանազան հրապարակներուն վրայ փոխանակագրեր կ'ընդունուին։ Պիրսայի հրամաններ։ Արժէթղթեր կը պահէ։ Աւանդ գումարներ կ'ընդունի եւ ընկալագիրներ կը յանձնէ՝ որոշեալ պայմաններու մէջ։ Պոլսոյ Գործակալութիւնը կը կատարէ պանքայի ամեն գործեր, փոխատուութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ։ Կ'ընդունի նաեւ պայմանագիր իբր աւանդ, մեծաքանակի տոմարի վճարմամբ, կամ վաճառելու համար ի Պոլիս կամ ուրիշ երկրի մէջ։

Թիւ 1027 21—25

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

1/13 Սեպտ. 1894

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոյ Անուանական Գինը (վճարուած)	Թղթոյ Անուանական Գինը (Ամբողջ)	Տոկոս %	Անուանք Արժէթղթոց	Թուականք	Ընթացիկ Գիներ: Գոցուեցաւ երէկ երեկոյ	Ընթացիկ Գիներ: Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100		1	Քոնսոլիտ Սէրի A	1881	64 20	64 30
» 10,241,043	100		1	» » B		41 25	42 30
» 30,332,311	100		1	» » C		— —	31 —
» 43,063,306	100		1	» » D		28 23	28 27
Ֆր. 793,000,000	400		—	Ռումէլիի Երկաթուղի	1870	131 —	132 25
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	99 —	99 —
Ֆր. 135,631,130	500		5	Բրիօրիթէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,199,933	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտամուրհակ	1886	— —	— —
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օսմանեան	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտի Ժէնէրալ Օսման	1869	8 25	8 26
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսդանդինոբլ	1872	3 —	4 —
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանժ է տը Վալ.	1872	4 30	4 32
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիումի Հանքին	1878	39 —	39 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	300 —	300 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտամուրհ.		470 —	472 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1882	6 90	7 —
Ֆր. 709,506	500	500	5	(Պարտամուրհ		520 —	520 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Օսմ. Րէժի	1883	19 33	19 39
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Օսմ. Սիկարէթ	1892	— —	1 80
Օ. Ո. 440,000	11	5 1/2		Օսմ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	7 27 1/2	7 25
Ֆր. 20,000,000	500	500		Ջրի Ընկերութիւն, Տէրքօս	1832	— —	365 —

ՍԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ		Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի		3	10
1 ամսուան համար		5	50
1 օրուան համար		1	30
Ռըբոր		—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)		—	40
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	13/16
Փարիզ »	Ֆր.	22	95
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	11	25
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՍԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	3	75
1 ամսուան համար	»	5	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	14
20 Ֆրանքնոց		87	24
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	20
Քրիմից		51	15
Ռուսլ Թղթադրամ		8	39
Մէճիտիյէ		108	—
Մանր արծաթ		103	—
Մէթալիք		98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի		6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 12 Սեպտ.			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիք.	Ֆր.	42	55
» » C »	»	— —	—
D (Բացուած	»	26	62
D (Գոցուած	»	26	57
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	131	75
Բրիօրիթէ	»	491	25
Մաքսային Պարտամուրհք	»	507	50
Օսմանիյէ	»	465	—
Րէժիի Բաժնեթուղթ	»	431	25
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	672	50
Ռանթ Ֆրանսական 3 %	»	104	62
» » 3 1/2 %	»	109	37
» Իտալական	»	83	35
Քրէտի Լիոնէ	»	770	—
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	927	50
Քոնդուառ տ'էսքոնդ	»	542	50
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	2955	—
Եգիպտական Միացեալ	»	526	25
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	190
ՎԻԵՆՆԱ 12 Սեպտ.			
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	68	70
Օսմ. Րէժի	»	223	20
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես		124	40
« Փարիզի »	»	49	25

ԼՈՆՏՈՆ 12 Սեպտ.			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	64	75
» » B	»	42	75
» » C	»	28	75
D (Բացուած	»	26	37
D (Գոցուած	»	26	31
Օսմ. Փոխառ. 1871ի (Փոփոխեալ)		98	87
Փոխառ. 1877 (Տիֆէնս Լօն)		104	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	16	81
Այտընի Երկաթուղի	»	13	37
Գասապայի »	»	— —	—
Միացեալ Եգիպտական	»	104	37
Առանձնաշնորհեալ	»	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	102	31
Ռանթ Հելլենական 5 %	»	31	50
» » 4 %	»	35	50
Պուլկար. Փոխառ. 6 %	»	86	50
» » Նոր 6 %	»	101	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	286
ՊԵՐԼԻՆ 12 Սեպտ.			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	99	20
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	112	40
Անատոլուի Երկաթ. 1/4 Պրթղթ.	»	93	40
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	325
» Փարիզի » 2 ամիս		80	75

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Դոկտոր Ֆրանսահայ բառագրքին երկրորդ տպագրութիւնն ալ սպառած ըլլալով, եւ միւս կողմէն ԱՄԷՆ ԲԱՌ պարունակող բառարանի մը պէտքն զգալի լինելով, Տպագրական [illegible] էֆէնտի [illegible] Տէմիրճիպաշեանի յանձնեց յօրինել ֆրանսահայ բառարան մը, որոյ առաջին տետրն արդէն ի լոյս ընծայուած է։ Տեղւոյս խնայութեան համար ի գործ դրուած [illegible] միջոցներու շնորհիւ անհաւանելի խտութիւն մ'ունեցող միջակադիր սոյն ֆրանսահայ բառարանը պիտի պարունակէ Լիթրէի ֆրանսական բառագրքին բոլոր բառերն եւ իւր Յաւելուածոյն ամենայն մասն, որ ըսել է ֆրանսերէն լեզուին գրեթէ բոլոր բառերն իրենց բոլոր առումներով (որպէս եւ ամենէն գործածական ոճերն), որոնք՝ աւելորդ է ըսել՝ կը պակսէին նախորդ բառագրոց մեծագոյնին մէջ ալ։ Տէմիրճիպաշեան էֆէնտի, բառաշինութեան մասին իւր ունեցած մասնաւոր յարմարութեամբն՝ որով բազմաթիւ բառերով արդէն ճոխացուցած է հայ լեզուն, գտած է լեզուին պակսած գրական, գեղեցկագիտական, իմաստասիրական, գիտական եւ արհեստական բառերուն հայերէններն. այնպէս որ կատարեալ բառագիրք մը պիտի կրնայ համարուիլ բառարանս նախորդներուն վրայ ունեցած սոյն երեւակ առաւելութեամբը, այսինքն առաւելութիւն ֆրանսերէն բառից, առաւելութիւն նոր առմանց, առաւելութիւն տասնեւհինգ-քսան հազար նորակերտ հայերէն բառից։ Հրատարակեալ առաջին տետրը կը պարունակէ մեր ընդարձակ ֆրանսահայ բառարաններուն իբր մէկ ու կէսին չափ ֆրանսերէն եւ երեք հարիւրէն աւելի նորակերտ հայերէն բառեր։

Ֆրանսահայ բառարանը պիտի բաղկանայ 55-60 թերթէ եւ տետր առ տետր պիտի հրատարակուի տասն օրն անգամ մը։ Բաժանորդագրութեան գին որոշուած է մէկ մէճիտ, իւրաքանչիւր թերթը կը վաճառուի 20 փարայի։

Դիմել Գ. Պաղտատլեան գրատուն, Կ. Պոլիս, Սուլթան համամ ճատտէսի, թիւ 14.

THERAPIA SUMMER PALACE

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ՄԵԾ ՊԱՆԴՈԿՆԵՐՈՒ

ԹԱՐԱՊԻՈՅ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՆՈՐ ՊԱՆԴՈԿՆ

ԱՄՐԱՆ ԵԶԵՐԱՑ ՎՈՍՓՈՐԻ ՎՐԱՅ

Յունիս 15էն մինչեւ 15 Հոկտ. (Ն. Տ.)

ՃԱՇԱՐԱՆ.—ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ.—ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆՔ.—ԶԱՆԱԶԱՆ ԽԱՂԵՐ.—ԲԱՂՆԻՔ

Աղիւսի գործարանատէր Եղիա էֆ. Շահպազեան, ի դիւրութիւն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց, գրասենեակ հաստատած է Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Ենի-Խան թիւ 11, 12 ուր կը գտնուին շինութեանց վերաբերեալ մեքենայի եւ ամեն տեսակ աղիւսներու օրինակներ։ Գիներն յոյժ գոհացուցիչ, հանդերձ վճարմանց դիւրութեամբ։ 37 15—30

HTE

LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ ԱՆԳԼԻԱ

1852ին հիմնուած

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 3,000,000 անգլ. ոսկի

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 1,540,000 » »

Ապահովագրութիւնք ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ կալուածներու վրայ, թէ քարաշէն և թէ փայտաշէն, կահերու և ապրանքներու վրայ։

Ընդհ. գործակալք ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ և ԸՆԿ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, թիւ 4

Փոխ-գործակալ

ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Պոլիս, Անանիատի խան

ՀԵՄԵԼԱՆԻՒ

ՀԵՄԵԼԱՆԻՒ

ՀԵՄԵԼԱՆԻՒ

1894ի օրինակներ, Տրնոփ օդահան քառուչներով ու սնամէջ քառուչներով, առաջին տեսակ։

Կը գտնուի Պ. Պ. ՊՕՆՏ ՍԻԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ քով, Ղալաթիա, Քիւչիւք-Թիւնէլ խան։ Ներկայացուցիչք անգլիական գործարաններու։

Կը խնդրուի քննել և բաղդատել։ 54

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1860 ԻՆ — ԼՂԵՎՈՒԱ ՏՈՒՆ (?)

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏՓԱՇԱ, ՓՈՔՐ ԱՊՐԻՏ ԽԱՆԻ ԿԻՑ, 4, 6.

ՃՇՄԱՐԻՏ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻՑ

Այս բազմամեայ համբաւաւոր Տունն, ընդարձակ քառայարկ շէնքի մը սրահներուն մէջ, իւր Գաւառացի եւ Պոլսեցի Պատ. յաճախորդաց տրամադրութեան ներքեւ դրած է մետաքսէ, բրդէ, գծանէ, բամբակէ, Ֆիլտէքոսէ այլ եւ այլ տեսակ հագնելիք ամառնային և ձմեռնային. դանակեղէնք եւ այլ մանր երկաթեղէնք, Խուրտէվաթի եւ Թօհաֆիյէի ամեն առարկայք. բանուածներ, ժամացոյցներ, մեծաքանակ թէ փոքրաքանակ (մինչեւ քառորդ տուզինա). — Գուլպա, թաշկինակ, ֆանէլա, խալաթ, անձեռոց, բլաստրոն, փողկապ, վզնոց, գօտի, ժապէն աբանց եւ կանանց, միօ, ալէկա, շալ, բարիւշոն։ Նաեւ անուշահոտ, եւ զմելի, մկրատ, ածելի. ոսկի, արծաթ եւ նիքէլ ժամացոյց, փամփուշտ, շղթայ, զանգակ։ Գնախառի, սիկառի տուփ։ Կաշեղէնք, տիկնանց պայուսակներ, նաեւ արմօնիկ, Ֆէնիքս, արիօզա, արիսթօն։ Կօճակեղէնք։ Խաղալիկներ. Փրչա։ Ամէն տեսակ ծածկոյթք միքէ եւ բուրդ։ Սեղանի սպասք ալբաքա։ — Ուղղակի յարաբերութիւնք եւրոպեան եւ ամերիկեան գործարանաց հետ։ Ամենէն խիստ ճաշակն եւ ամենէն համեստ Քաղին հաւասարապէս գոհ կրնան մնալ։ Ընդարձակ գործառնութիւնք զաւառաց հետ։ Ցանձնարարութիւնք շուտ եւ ճիշդ կը կատարուին։ Երաշխաւորեալ մեծաքանակ գնորդներու ապառիկ ալ կը տրուի։ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ։ 1038 39—42

ՀԸՐՏԵՀԷՅ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒԸՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418

ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐԻՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վստահելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիւրենք ներկայացնել. նաև քեր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծխէքին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Ր Ի Թ Ա Յ Մ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ. Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ա սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ...

Գ Ո Ն Ի Ա Ք

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԼԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ — Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԼԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՑՈՒՑԱԿԱՏԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՇԻԿԱԿՕԻ Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻ (15 Դեկտ. 1892) — ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ՛ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ որոց անուանքները տեսնուելին խրաքանչիւր շիշի վրայ փակցուած վկայագիրներուն մէջ։

ՍՊԱՌՈՒՄ.— Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաջում վերջամեայ 1892ին հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլի սկիզբը 12,314 ՍՆՏՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՈՆԵԱՔ հաւատարիմ պաշտօնական գրութեամբ Պիրէայի նաւային գործակալաց, այսինքն Բանելլինիոնի, Խրոնիլէի, Լոյտի, Ֆրէսինէի, Մեսաժըրիի, իտալական Ֆլորիոյի շոգենաւային ընկերութեանց։

ՍՊԱՌՈՒՈՂՔ.— Եգիպտոս, Կար իր ծովոյն եզերք (Սուաքիմ, Մասուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Ատէն, Արաբիա, Պէրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սաղըզ, Իզմիր, Կրետէ, Միթիլի, Տարտանէլ, Այնոսս, Սէլանիկ, Փորթոլագօ, Գալիպոլի, Տէտէ-Աղաճ, Կ. Պոլիս Օրտու, Սինոպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իտալիա, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէսինա, Ալպանիա, Թրիէստ (Գերմանիոյ համար) այսինքն։

Փանելլէնիոնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 94.— Խրոնիլէի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65.— Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47.— Լոյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6.— Ֆլորիոյի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7.— Ֆրէսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174.— Մեսաժըրիի շոգենաւերով սնտուկ 44։ Գոնեակ ընդ ամենը սնտուկ 12,314, տակառ 219։

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ ուղղութեան ցամաքային ճանապարհաւ առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ։

Գոնեակի տարեկան ընդհանուր սպառումն օտար երկիրներու մէջ 1,000,000 ֆրանքի արժողութիւն. ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՑԱՄԱՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ։ Երաշխաւորութիւն զուտ խաղողէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. նոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց ի լոր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէն։ Ցոյց ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող։ Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։ 773

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԵԼՈՍ» (ԱՑԳԻ). Ի ՊԻՐԵԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ԿԻՑ.

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՄՊԷՐԻ

Աւստրիական քիրի գրգրմ հարադասնտան թամ մութաշշար 1ինճի ինէ հաբայը գրեէյի ճէտիտ 20,000 պէհեր գրեէյի ճէտիտի 28½ ղրշ. Աւստրիական քիրի գըրգըմ հարադանտան թամ մութաշշար 2ինճի ինէ հարադը գրեէյի ճէտիտ 15,000 պէհեր գրեէյի ճէտիտի 23½ ղրշ. Աւստրիական քիրի գըրգըմ հարադանտան թամ մութաշշար 3ինճի ինէ հարադը գրեէյի ճէտիտ 10,000. պէհեր ճէտիտի 20½ ղրշ. Ինկիլթէրրանըն 1ինճի 2ինճի 3ինճի իլէ մախլութ թամ մութաշշար ինէ հարադը գրեէյի ճէտիտի 10,000, պէհեր գրեէյի ճէտիտի 25½ ղրշ. Ֆօլլրճանըն քիրի խիւզ հարադը գրեէյի ճէտիտ 20,000, պէհեր գրեէյի ճէտիտի 7 ղրշ. Ինկիլիզին մավի էլիզարին ածրն գրեէյի ճէտիտ 15,000 պէհեր գրեէյի ճէտիտի 13 ղրշ.

Ֆէս վէ Իզմիր փապրիգայը հիւմայունլարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի մինագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ 6 գալէմ էլիզարին ֆիյաթը մուրագգամլարը իլէ թալիպլերի էօհտէլերինտէ օլուպ եւլուլը բուսմին 7ինճի չարշանպեհ կիւնինէ գատար պէհեր կիւն մինագասալարը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթ՝իլէրի վիրիլէճէկինտէն իթասընտ վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 73 1—3

Մալթէփէ խասթախանէսի ճիվարընտա վագը մալիմը էյմըգտար թարլալարըն միւտտէթը իճարը մինագասայա վազ օլունմուշ օլտուղունտան պու քէրրէ եէնիտէն իճարէ վիրիլէճէկի ճիհէթլէ թալիպ օլանլարըն փէյ աքչէլէրինի մուսթասհըպէն 310 սէնէսի եւլուլըն 15ինճի կիւնինէ գատար բազար իրթէսի վէ բէնչշէնպիհ կիւնլէրի խասթախանէի մէզքիւրէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 71 3—3

Նիզամիէ էյպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի մինագասայա գօնուլան 15,000 ատէտ եէրլի իմալը եէնի քիլիմին պէհեր ատէտի 19 ղրշ. տօլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ եւլուլըն 5ինճի կիւնինէ գատար պէհեր կիւն մինագասալարը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիւի վիրիլէճէկինտէն իթասընտ վէ իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ուսումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 72 3—3

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր տեղը երկու անգամ կը բանին Լիվերփուլէ և Աւեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գազալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեփփո	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Թըէնեթար շոգենաւը, նաւապետ Պարլով, Լիվերփուլէն աստ կը սպասուի դէպի սեպտ. 20 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401

Ղալաթիա 932

KONIAK — ΜΗΧΙΩΤΗ — ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ — N. MICHIOTI — MARQUE PRIVILÉGIÉE

COGNAC ORIENTAL

Grande Fine Champagne

HORS CONCOURS

Երեք աստղով շիշը 30 ղրուշ, — երեք աստղով ½ շիշը 15 ղրուշ։ Երկու աստղով շիշը 18 ղրուշ։ Մէկ աստղով շիշը 12։ Մաստիքա և ռօղ շիշը 12 ղրուշ։

ԿԱՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԸՐ

Լաւագոյններն աշխարհի մէջ։ Ամեն ցուցահանդէսներու մէջ ամէնէն բարձր վարձերն առացած է։ Սինկըր գործարանը միայնակ աւելի մեքենայ կը ծախէ քան բոլոր միւս գործարանները միահամուռ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենաները կը կատարեն ասեղի ամեն տեսակ գործեր։ Իր մեծ համբաւին պատճառաւ, բազմաթիւ կեղծեր շինուած են։ Ուրեմն միակ չի բաւեր Սինկըր անունը մեքենային վրայ. ճշմարիտ Սինկըր կը միայն կը ծախուին Պ. Կ. Նայտլին

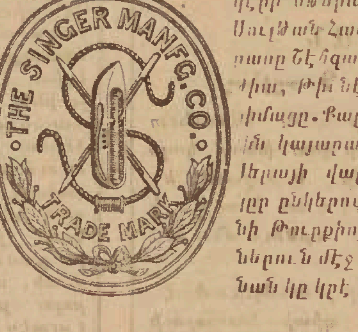

կէրի մեքենատներուն մէջ, Պոլիս, Սուլթան Համամ Թիւ 2. Տիրէկլեր Աստար Շէհզատէ Պաշի, Թիւ 72. Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, դատարանին ղիմացը. Քարաքէօյ, Շիշլիի Թրամուէյին կայարանը. Բերա, Կալաթասարայի վարժարանին դէմը։ Սինկըր ընկերութիւնը մասնաճիւղեր ունի Թուրքիոյ ամեն գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Սինկըրի ճշմարիտ մեքենան կը կրէ գործարանի սա մարքան.

Թիւ 1058 — 48—78

ՏԻԳ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ — Հաստատեալ 1852

ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինելի արհեստական ակռաներ շինելու, մէկ անգամէն ամենատարիհ ցաւած ակռաները, ոսկի, ալումինը և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն հիւանդ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ պատճառելու։

(Բացի կիրակէէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօյալ-Վինտզօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին եայլն։ Այս դեղ, որուն տեղը չկադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վերծնելի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօյալ Վինտզօրի ծախուած տեղերը։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր ուղեւոր բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ապրանքի և ուրիշ ուղեւորութեան

Նաւուղեկցի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ

1054 — Մումհանէ փողոց Թ. 108

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլէ, Պորտոյէ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անկիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէպայըը	3000	Օռայրիս	2250
Քեմանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասընկի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

847 — 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբո ն

SELS EFFERVESCENTS LE PERDRIEL

SELS DE LITHINE — Effervescents — LE PERDRIEL — Contre la Goutte, la Gravelle et les Rhumatismes — Assimilation Sûre.

ANTIPYRINE — Effervescente — LE PERDRIEL — Contre Douleurs, Migraines, Mal de Mer, etc. — Ne produisant ni Crampes ni Nausées.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԱՒԵՏԱՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ — Յ. ԽՍԱԴՈՒԼԵԱՆ

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամեն քաղաքաց ..... մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի հաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբը, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճաբոնի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ՛ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուած վստահութիւնն կը քաջալերէ մեզ առաւել եւս յարել մեր սկզբունքին, որ է ուղղամտութիւն, թէյերու ընտրութիւն, չափ և գնոց ժամէն։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՑԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽՍԱԴՈՒԼԵԱՆ Ճէլլալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19

Վ Ի Ա Լ Ի Գ Ի Ն Ի

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ — ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ — ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

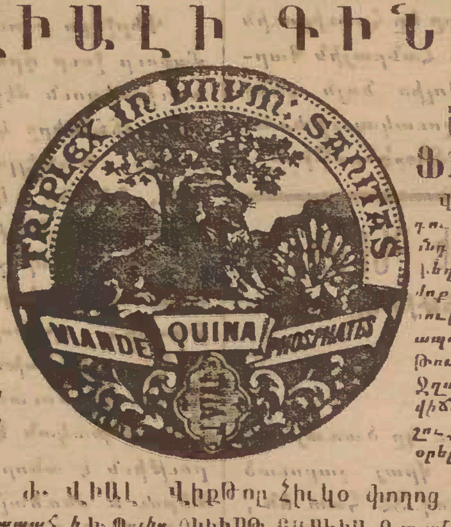

ՔԻՆԱՅՈՎ — ՄՍԻ ՀԻՒԹ — ՖՈՍՖԱ ... ՏԸ ՇՕ

Ամենազօր կազդուրիչն զօրաւորին գործածել Ապա խոխոտ ները, ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բազկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յայտ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղն է միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Նիհարութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, Փորձառութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՕՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՕՆ 1057

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ՔԱՍԵԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. փաքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

Ի Ի Ն Ի Օ Ն

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

Հաստատեալ ի Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանտ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն-Վիի»	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բալլէրեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 29/10 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 30/11 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով։

Դշ. 31/12 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 31/12 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 1/13 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուր 2/14 Աղեքսանդրիոյ սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Օգոստ. 3/15, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութեան Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Ֆալլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արգօլօ	5500	Կիզանօ	2200	Բյանթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրատնօ	2200	Բուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	[illegible]
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րոմէօ	3500
Գէլրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	1000	Քօյրինօ	4000	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջիբրակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Դիդօ	5500	Լէքանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիգօ	1500	Մալմօ	1500	Թօլլօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբինօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	5500	Ուրպինօ	5000
Տրարօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էպրոնօ	2600	Մուրիլօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆլայընկա	[illegible]
Էլմօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Էմպրօ	800	Օզրանօ	4500	Զէրօ	1.0
Ֆլօրօ	700	Օզօ	2000	Մօսքիթօ	1.0

Էմիրչըն Մօնարք 8000

Թիւրմըրն Մօնարք 8000

Լըրլըրն Մօնարք 8100

Իսլրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուաթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասաւ։

Քօլէբեօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 3ին և 16ին հոս կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀՕԼՏ ԵՒ ՈՒԻՕ

Գործակալը

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւմէ խան, Ղալաթիա 39